

Uredništvo: uprava, Ljubljana, Kopitarjeva 4. Telefon 4001-4004
Mesečna naročnina 18 lir, za inostranstvo 21.50 lir. — Okl. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.394 za inzerate. — Izključno zastopstvo: »Lase in Talle in Inocentini«
OPJ S. A. Milano.
Rekopisov ne vrne.

SCLOVENECE

APRIL - 1944

6

CETRTEK

Das harte Ringen im Osten

Erfolgreiche Gegenangriffe zwischen Stanislaw und Tarnopol, bei Brody sowie im Raum von Kowel - Keine besonderen Kampfhandlungen in Italien - 44 USA-Bomber bei Terrorangriff auf Bukarest abgeschossen

DNB. Aus dem Führerhauptquartier, 5. April. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Östlich des unteren Dnjestr führen die Sowjets mehrere vergebliche Angriffe. Um eine Einbruchsstelle wird noch gekämpft. Zwischen Dnjestr und Pruth sind heftige Kämpfe mit angreifenden sowjetischen Panzerverbänden im Gange. Auch von deutscher Seite werden neue Kräfte in den Kampf geworfen. Nördlich Jassy nahmen rumänische Truppen ein vom Feind stark besetztes Höhenland und fügten den Bolschewisten hohe Verluste zu.

Im Raum nördlich Tschernowitz kämpfte sich eine nördlich des Dnjestr stehende deutsche Kräftegruppe weiter auf die befohlenen Ziele zurück. Zwischen Stanislaw und Tarnopol, sowie im Raum südlich und nordwestlich Brody nahmen unsere Truppen in Gegenangriffen zahlreiche Ortschaften und warfen die Bolschewisten mit hohen Verlusten zurück. Die Verteidiger von Tarnopol hielten auch gestern wieder starken feindlichen Angriffen stand.

Starke deutsche Kampfpliegerverbände griffen in der vergangenen Nacht den feindlichen Nachschubstützpunkt Korosten an. Es entstanden in Bahnanlagen und im Stadtgebiet starke Explosionen und ausgedehnte Brände.

Unsere Angriffe im Raum von Kowel gewannen trotz zähen feindlichen Widerstandes in weiterem Vordringen mehrere Höhen und Ortschaften. Eine Sturmgeschützbrigade vernichtete dabei allein 37 feindliche Geschütze.

Südlich Pleskau brachen erneut den ganzen Tag anhaltende Durchbruchversuche der Sowjets zusammen. Der

Hudi boji na vzhodu

Uspešni protinapadi med Stanislawom in Tarnopolom, pri Brodih ter na področju pri Kovlju - Nikakih posebnih borb v Italiji - 44 ameriških bombnikov sestreljenih pri strahovalnem napadu na Bukarešto

Führerjef. 5. April. DNB. Vrhovno poveljstvo oboroženih sil javlja:

Vzhodno od spodnjega Dnjestra so izvršili Sovjeti več brezuspešnih napadov. Za neko vdorno mesto se še bijejo boji. Med Dnjestrom in Prutom se vrše boji z napadajočimi sovjetskimi oklepnimi oddelki. Tudi na nemški strani posegajo v borbe sveže čete. Severno od Jassyja so zavezale romunske čete neko višinsko ozemlje, ki ga je bil sovražnik močno zasedel. Boljševikom so zadale visoke izgube.

Na področju severno od Cernovic se je neka severno od Dnjestra stoječa nemška skupina prebila dalje nazaj na določene cilje. Med Stanislawom in Tarnopolom ter na področju južno in severozapadno od Brodov so naše čete s protinapadom zavzele številne kraje ter so vrgle boljševike nazaj z visokimi izgubami. Branilci Tarnopola so tudi včeraj vzdržali vkljub ponovnim močnim sovražnim napadom.

Močni oddelki nemških bojnih letal so napadli v pretekli noči sovražno oskrbovalno oporišče Korosten. Na železniških napravah ter v mestu so nastale močne eksplozije in obsejni požari.

Naši napadi na področju pri Kovlju so vkljub žilavemu sovražnemu odporu napredovali. Zavzeli smo več višin in krajev. Pri tem je ena sama brigada naskakovalnih topov uničila 37 sovražnikovih topov.

Strahovalni napad na Bukarešto

Berlin, 4. aprila. Danes v zgodnjih popoldanskih urah je prišlo nad romunskim ozemljem do srditih letalskih bojev, ki so se vršili med nemškimi in romunskimi lovci na eni strani ter severnoameriški bombniki z močno lovsko zaščito na drugi strani. Sovražne skupine so naštele tudi na močan protiletalski ogenj, ki se je posebno v okolici romunske prestolnice stopnjeval. Severnoameriški oddelki so izgubili, kakor je razvidno že po dosedanjih poročilih, zelo veliko število letal, in to prvenstveno štirimotornih bombnikov. Zažigalne in razdiralne bombe na stanovanjske okraje Bukarešte so povzročile škodo.

Bukarešta, 5. aprila. Tukajšnji listi označujejo včerajšnje bombardiranje romunske prestolnice kot nedvomno strahovalni napad. Ističasno izražajo prepričanje, da morale prebivalstva s tem strahovanjem ne bo mogoče zmotiti. Ravnatelj »Curentulac« piše, da so Anglosamerikanci bombardirali s pekleno fantazijo ter z nesmiselnim razruševalnim besom, ki ne pozna nikakih vojaških ciljev, temveč hoče le še sejati grozo med prebivalstvom. To spada pač k njihovu načinu vojskovanja s čim manjšim tveganjem. List predvsem podpira dejstvo, da so bili včerajšnji letalski napadi naperjeni zlasti na mestne četrti, kjer prebivajo siromašnejši prebivalci. »Impuls« pravi, da ve, da bočejo sovražniki s temi napadi uničiti živce civilnega prebivalstva. Toda romunski narod ve, kako je treba preprečiti te neupravičene sovražne poskuse. Vse ljudstvo tvori skupno z onimi Romuni, ki so na bojišču, eno bojno črto. List zlasti poudarja, da je prebivalstvo prestolnice odgovorilo na sovražno strahovanje z nesprenmenjenim mirom in vztrajnostjo.

Bukarešta, 5. aprila. Prva poročila pravijo, da je severnoameriško letalstvo doživelo pri včerajšnjem napadu na Bukarešto nove težke izgube. Doslej so dospela poročila o sestrelitvi 44 sovražnih letal, izmed katerih so jih zbili 32 romunski lovski letalci. Tudi protiletalsko topništvo ter bolgarski lovski oddelki javljajo o uspehih, o katerih pa trenutno še niso dospeli številni podatki. Na romunskih tleh so doslej našli razbitine 36 severnoameriških letal.

Strani Rena ter vrgla bombe.

To je značilno ameriški gnul izgovor, ki ne more niti najmanj spremeniti že dovolj dokazanega dejstva, da je šlo za enega že običajnih strahovalnih napadov. Značilna za moralo gangsterjev pa je že razlaga sama, češ da je bilo to storjeno iz pomote. Potemtakem torej niso strahovalni napadi na nemška mesta, pri katerih se morijo žene in otroci ter uničujejo nemški kulturni spomeniki in muzeji, nikaka pomota, temveč čisto določena taktika, s katero se popolnoma strinja Hull in njegovi židovski svetovalci. Tu se ponovno očituje gangsterska morala teh hlapcev, ki se skušajo z zlaganimi izjavami in obžalovanji oprostiti ogromne krivde, katero so si naprtili s svojim zločinom.

Lažniva Hullova izjava o Schaffhausenu

Zeneva, 4. aprila. Severnoameriški zunanji minister Hull je sedaj tudi podal izjavo o napadu na Schaffhausen. V njej izraža svoje najgloblje obžalovanje in zagotavlja, da bodo odlojeni »čim popolnejši previdnostni ukrepi, da se tako izogne ponovitvi takšnega nesrečnega primera«. Sicer pa meni Hull, da bo utegnil plačati škodo in mrtve ter ranjene s severnoameriški dolari.

Kar nas na tej hinavski Hullovi izjavi najbolj zanima, je naslednji stavek: »Ob izvajanju bombniških napadov proti nemškemu vojnemu stroju je neka skupina naših bombnikov zaradi čelega kupa okoliščin opustila previdnostne ukrepe, ki so bili izdani za preprečitev takšnih primerov, ter iz pomote letala nad švicarskim ozemljem na severni strani Rena ter vrgla bombe.«

To je značilno ameriški gnul izgovor, ki ne more niti najmanj spremeniti že dovolj dokazanega dejstva, da je šlo za enega že običajnih strahovalnih napadov. Značilna za moralo gangsterjev pa je že razlaga sama, češ da je bilo to storjeno iz pomote. Potemtakem torej niso strahovalni napadi na nemška mesta, pri katerih se morijo žene in otroci ter uničujejo nemški kulturni spomeniki in muzeji, nikaka pomota, temveč čisto določena taktika, s katero se popolnoma strinja Hull in njegovi židovski svetovalci. Tu se ponovno očituje gangsterska morala teh hlapcev, ki se skušajo z zlaganimi izjavami in obžalovanji oprostiti ogromne krivde, katero so si naprtili s svojim zločinom.

Življenje za svobodo Latvije

Riga, 4. aprila. Generalni inspektor latvijske prostovoljske legije je nedavno izjavil francoskemu vojnemu poročevalcu Amilu med drugim: »Latvijci so se že ob pričetku te vojne borili kot prostovoljci proti boljševizmu. Sledila je ustanovitev številnih prostovoljskih bataljonov, katerih hrabrost je Führer počas'li z ustanovitvijo latvijske prostovoljske SS legije. Mi stojimo na pragu Evrope na prednji straži. Naša dežela ni velika, toda mi jo ljubimo z vsem srcem in smo pripravljeni darovati življenje v boju proti boljševiški nevarnosti, ki jo ni bolje poznamo kot vsi ostali civilizirani narodi sveta.«

Švicarski koraki v Washingtonu

Bern, 5. aprila. Uradno javljajo: Na podlagi poročil, ki so dospela o bombardiranju Schaffhausena, je zvezni politični departement poslal švicarskemu poslanstvu v Washingtonu nadaljnja navodila glede korakov, ki naj jih ukrene, da bodo ameriška oblastva zaradi izredno težkega primera lahko izvedle temeljito preiskavo o vzrokih bombardiranja ter sprejale dejansko uspešne sklepe, ki naj preprečijo ponovitev takih zmot. Poleg tega so bila izdana navodila glede zahtev o popravitvi škode. Ameriško poslanstvo v Bernu je sporočilo departementu besedilo uradne izjave, ki jo je dne 3. aprila objavil tisku ameriški zunanji minister.

Papeževo zdravstveno stanje

Rim, 4. aprila. V vatikanskih političnih krogih izjavljajo k poročilu, katerega so nedavno razširile razne inozemske radijske postaje o domnevnem obolenju papeža Pija XII., da se papež dobro počuti, ter še vedno od jutra do noči naporeno in neprekinjeno dela. Zgodi iz raznih drugih razlogov so sedaj le še sprejemi za kardinale in tajnike kongregacij ter za njegove neposredne sodelavce, dočim so zaradi prometnih težkoč odpadli običajni sprejemi škofov, ki stannujejo izven Rima. Iz istih razlogov so odpadli tudi sprejemi za romarje in večje skupine.

Presenetljiva uvidevnost

Zeneva, 4. aprila. Ena moramo imeti vedno pred očmi, tako piše Dorothy Thomson v londonskem listu »Sunday Chronicle«, namreč da Sovjeti ostanejo vedno isti, pa naj si ohrnejo kakršen koli plašč. Vodilni močje v Sovjetski zvezi pa tudi ne smejo niti za trenutek pozabiti na svoja boljševiška načela. Trdno so namreč prepričani, da pripada bodočnost boljševizmu. Še vedno verujejo v svetovno revolucijo in zastopajo stališče, da bi se svet tudi brez boljševiške agitacije v vedno hitrejšem tempu približeval tej revoluciji. Vzhodno Evropo pa smatrajo Sovjeti za svoje izhodno oporišče.

Sovjetska igra v južni Italiji

Madrid, 4. aprila. Dopsnika lista »Yac« v Londonu in Lizboni označujeta Badoglio problem kot eden največjih anglosovjetskih problemov. Prihod Stalinaovega emisarja Ercolija v Neapelj, tako piše list, je preko noči dovedel do tega, da so boljševiki zroli imenovati belo, kar so še včeraj smatrali za črno. Na izrečno povelje Moskve so morali italijanski komunisti na veliko preenečenje anglosovjetskih opazovalcev presedlati na »meščansko« pot.

Kaj bo z Giraudom?

Pariz, 5. aprila. »Petit Parisien« se vpraša, kaj bo z Giraudom sedaj, ko je de Gaulle prevzel tudi vrhovno poveljstvo disidentskih čet. List pravi, da je Giraud izgubil s tem zadnje mesto, ki ga je še imel. Dejanje je seveda logična posledica dogodkov, ki so se razvili v Alžiru. Bivši general pa najbrže še ni doživel vsika svojih razočaranj in sramote. Morda bo kmalu delil usodo onih, ki jih je izdal.

Ameriški sunek na južnem Pacifiku

Tokio, 4. aprila. K tokrovemu eporočilu cesarskega glavnega stana, da je nasprotnik na južnem Tihem morju ponovno prešel v ofenzivo, opozarjajo v vojaških krogih Tokija, da je sovražnik na tem področju zbral najmočnejše sile. Amerikanci imajo tukaj nad 10 težkih enot, to se pravi bojnih ladij in letalonošilk, ki jih obkroža močan oddelk križark, rušilcev in specialnih ladij. Dasi je imel sovražnik v dosedanjih bojih prav težke ladijske izgube, poudarjajo tokijski strokovnjaki, vendar še vedno razpolaga z dokajšnjimi silami, s katerimi mora računati japonska obramba. S tega vidika je treba smatrati spopade južno od Karoljnov in na področju skupine Palau zgolj kot pričetek nadaljnjih bojev. Dejstvo, da Amerikanci pošiljajo predvsem svoje letalstvo naprej, ho po tukajšnjem naziranjju pomagalo bistveno pospešiti predstoječe odločilne spopade. Zato je v najkrajšem času računati z nadaljnji poročili o poteku teh bojev.

Berlin, 5. aprila. V letalskih bojih nad zgornjo Italijo so sestrelili piloti neke novo ustanovljene italijanske letalske jate pri dveh lastnih izgubah 8 severnoameriških letal, med njimi dva štirimotorna bombnika.

Revolucija v San Salvadorju

Stockholm, 5. aprila. Sansalvadorsko poslanstvo v Washingtonu poroča, da so dospela poročila o revoluciji v San Salvadorju. Govorice, ki pravijo, da je predsednik Martinez zbežal v Guatemalo, doslej še niso potrjene. Poročila, ki so v turek zvečer dospela iz Nicaragua v New York pravijo po Reuterjevem poročilu, da je položaj v San Salvadorju resen, ker se nahaja del prestolnice v rokah revo-

Kozaki v boju proti tolovajem na Hrvaškem

Zagreb, 5. aprila. Nemški poslanik Kasche je priredil v turek popoldne sprejem v nemškem poslanstvu, ki so se ga udeležili člani hrvaške vlade z ministrskim predsednikom dr. Mandićem, diplomatski zbor, hrvaški in nemški generaliteta ter številne osebnosti javnega življenja. Sprejema se je udeležil tudi poveljnik 1. kozaske divizije v nemški vojski, odlikovanec s hrastovim listom generalni major von Pannwitz z nekaj kozaskimi častniki, da bi podal pojasnila o boju kozakov proti boljševiškim tolpam na Hrvaškem. Po nagovoru poslanika Kascheja, ki je opozoril, da so kozaki sami občutili nastrašnejši boljševiški teror, je govoril general von Pannwitz. V svojih izjavah je pohvalil junaštvo in veliko pripravljenost kozakov za horbo, ki so ne brez lastnih žrtev očistili

Tisk o madžarski vladni izjavi

Budimpešta, 4. aprila. V listu »Esti Ujsage« komentira Rajnics madžarsko vladno izjavo s socialnega stališča. S končnoveljavno ureditvijo židovskega vprašanja ni še nič doseženo, temveč bi se moralo pričeti pozitivno in ustvarjalno delo v korist madžarskega delavstva, da bi lahko videlo v Madžarski svojo delo. Nastopil je čas, ko je potrebno temeljito razmisliti upravičene zahteve delavstva in odstraniti vse nemožne razmere. Vlada je v svoji izjavi to popolnoma jasno izrazila. Biti mora usklajena madžarska delovna fronta, da bo na mesto razrednih bojev lahko stopilo skupno delo.

Revolutija v San Salvadorju

Stockholm, 5. aprila. Sansalvadorsko poslanstvo v Washingtonu poroča, da so dospela poročila o revoluciji v San Salvadorju. Govorice, ki pravijo, da je predsednik Martinez zbežal v Guatemalo, doslej še niso potrjene. Poročila, ki so v turek zvečer dospela iz Nicaragua v New York pravijo po Reuterjevem poročilu, da je položaj v San Salvadorju resen, ker se nahaja del prestolnice v rokah revo-

lucionarjev. Baje je zelo poškodovana mestna električna centrala, zaradi česar v prestolnici ni luči.

Zagreb, 5. aprila. Uradno poročajo, da so sovražna letala dne 3. aprila napadla Brod ob Savi. Prebivalstvo je imelo precej smrtnih žrtev.

Stockholm, 4. aprila. Po nekem poročilu iz Londona je tolovaiski kolovodja Broz objavil, da je zahteval mesto v posvetovalnem odboru UNRRA-je.

»Uj Magyarasag« piše: Madžarsko stališče doboja njen svetovnopolični položaj, po katerem mora posredovati med vzhodom in zapadom kulturo, širiti in braniti pa civilizacijo. Le redko smo imeli madžarske politike, ki so se zo-

perstavljali zakonitemu spoznanju usodne povezanosti ter skušali drzno in smelo hoditi po novih poteh. Ti poskusi so se bili vsakokrat končali z razočaranjem, če ne s katastrofo naroda. Madžarska se je vrnila na pol, ki je edina možna. To pot nam je narekoval tudi ukaz časti in zvestobe.

»Magyaroszag« izjavlja, da je vladna izjava prebudila zaspance ter jim prikazala, do kam bi bili prišli v teh nevarnih urah, če se ne bi pravočasno zavredli, da je potreba obračunati z našimi nasprotniki ter se brez slehernega obotavljanja zoperstaviti ogrožanju na naših mejah. Madžarski narod se sam s svojimi lastnimi silami ne bi nikoli mogel zoperstaviti tej smrtni nevarnosti in to tudi ne, če bi žrtvoval vse svoje sile v tem ogromnem boju. Pri odvrnitvi smrtno nevarnosti se borimo samo ob

rami v duhu zavezniške zvestobe in tradicionalnega tovarštva v orožju z veliko Nemčijo proti skupnemu sovražniku.

50 letnica obstoja srbskega združništva

Dne 29. marca je preteklo petdeset let, odkar je sedanji predsednik Glavne zadrugne zveze v Beogradu, Mihajlo Avramović, ustanovil prvo srbsko kmečko zadrugo v vasi Vranovo pri Smederevu. Razlogi za ustanovitev združnih organizacij v Srbiji, so bili isti, kakor v vseh ostalih evropskih deželah. Kmet je rabil cenen kredit, katerega pa pri raznih privatnih denarnih zavodih ni mogel dobiti. V Srbiji se posebno ne, ker so posamezne banke dajale posojila za naravnost oduku obresti. Tako so potrebe kmečkega ljudstva tudi v Srbiji rodile prve raifeiznovke.

Novoustanovljene zadrugne organizacije v Srbiji, so se že v začetku dobro obnesle. Kmečko ljudstvo se jih je oklenilo z vsem svojim zaupanjem. Zato ni čudno, da se je združna misel zelo širila po deželi in povsod nastopala svojo zmagovalno pot. Prvi zadrugi v Vranovu so sledile kmalu druge. Že naslednjega leta so si zadrugne organizacije ustanovile svoje osrednje zveze. Glavna zveza srbskih kmečkih zadrug, ki je štela že leta 1900 okoli 244 zadrug. Pred balkansko vojno je štelo zadrug, včlanjenih v svoji matični organizaciji naraslo na 782. Šestletno vojno stanje v razvoju združništva v Srbiji ni prineslo nobenih napredkov. Zato je pa bil razmah zadrugne misli vse večji po končani prvi svetovni vojni. Leta 1920 je n. pr. na srbskem ozemlju delovalo že 1468 zadrug. Dve leti pozneje so se v Glavni zvezi srbskih kmečkih zadrug včlanile tudi razne srbske zadrugne organizacije v novih pokrajinah ter se je zato njihovo število povzpelo na 2021. Njihovo število se je večalo tudi v naslednjih letih ter je do leta 1940 doseglo število 3687.

Vojni dogodki leta 1941 so zadeli tudi srbsko združništvo. Zaradi razpada bivše države, se je zmanjšal tudi sedanji srbski državni prostor ter s tem tudi število na njem delujočih zadrug. Po izvršeni razmejitvi je ostalo na srbskem področju še 2337 zadrug, kar še vedno pomeni lepo število. Združništvo se je pa hitro znašlo tudi v novih razmerah. Potrebe kmečkega ljudstva, uvedba načrtnega gospodarstva v Srbiji, so zopet rodile nove zadrugne organizacije, tako da danes deluje na sedanjem srbskem državnem ozemlju v vsem 2626 zadrug. Večino zadrug imajo v rokah sami kmetje, in to 80% vseh obstoječih zadrug. Na ta način je omogočeno enotno organizacijsko vodstvo, kar je zopet samo v korist zadrugam samim.

Glavna zveza srbskih kmečkih zadrug razpolaga tudi s svojimi lastnimi industrijskimi podjetji. Tako je važen industrijski obrat v Majurevcu, kjer so tudi veliki mlini. Svoje mline ima omenjena zadruga zveza tudi v Šuvalju, v Beogradu same pa deluje zadruga za gojitev semenja in za njegovo razpečevanje. Največje industrijsko podjetje Glavne zveze srbskih kmečkih zadrug, je pa bila mo-

derna klavnica in tovarna za izdelovanje mesnih izdelkov v Zaprešiću pri Zagrebu. Ta je letno izvozila v Nemčijo do 2000 vagonov živine. Po letu 1941 je tovarno prevzela sedanja hrvatska država, uprava.

Srbsko podoželsko združništvo je med ljudstvom vršilo izredno važno nalogo. Kmetom je vedno preskrbovalo cenen kredit ter ga je na ta način osamosvojilo in izrgalo iz krepiljev podoželskih denarnih mogotev. Kako važna je bila ta naloga najbolje dokazujejo odobrena posojila, katere so v letih od 1920 do 1940 dosegla višino, 1.169 milijard dinarjev. V času od 1920 do 1943 so pa srbske konzumne zadrugne razdelile raznega blaga med svoje člane v vrednosti 1.090 mili-

jard dinarjev. Od leta 1930 do 1943 so pa zopet razne produktivne zadrugne spravile kmetom — svojim članom v denar kmečkih proizvodov v vrednosti 1.130 milijard dinarjev.

Važno nalogo vrši srbsko kmečko združništvo tudi danes. Tako z vsemi silami podpira sedanjo srbsko državno upravo pri izvajanju njenega programa za načrtno gospodarstvo, kmečkemu ljudstvu dobavlja potrebno moderno poljedeljsko orodje, skrbi za zboljšanje živinoreje, vinogradništva in vseh ostalih panog srbskega gospodarskega življenja. Sedanja srbska vlada je združni organizaciji v bodoče določila še važnejšo nalogo ter namerava sploh zgraditi vso svojo bodočo državno upravo na čisto združni podlagi.

Socialna pomoč

Vrhovnega Komisarja v Ljubljani vabi vse podpirance, da se zglasijo v lastnem interesu v Puccinijevi ulici št. 9-I. nadst. v predstobi št. 17 in sicer v sledečem vrstnem redu: od št. 1 do 100 v četrtek in petek to je 6. in 7. aprila 1944, od št. 101 do 200 v soboto 8. in v torek 11. aprila 1944, od št. 201 do 300 v sredo in četrtek t. j. 12. in 13. aprila 1944, od št. 301 do 500 v petek in soboto t. j. 14. in 15. aprila 1944, od št. 501 do 600 v ponedeljek in torek 16. in 17. aprila 1944, od št. 601 do 700 v sredo in četrtek t. j. 18. in 19. aprila 1944, od št. 701 do 800 v petek in soboto t. j. 20. in 21. aprila 1944. Podpiranci naj prinesejo seboj družinske knjižice.

OPOZORILO

Opozorjamo, da se podpisovanje protikomunistične spomenice nepreklicno zaključuje dne 6. aprila ob 8 zvečer. Spomenica je na razpolago za podpisovanje vsak dan od 8 zjutraj do 8 zvečer v vratarjevi loži na magistratu.

Prosta prodaja jajc ukinjena

Pokrajinski prehranjevalni zavod v Ljubljani odreja:

1. Prosta prodaja kokošjih jajc je prepovedana. Vsa jajca, ki presegajo domačo potrebo, se morajo ponuditi v nakup Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu v Ljubljani.
2. Jajca prevzema v Ljubljani mlekarški odsek Preveda, Maistrova ulica 10, zunaj Ljubljane pa posebne zbiralnice, ki se bodo v posameznih občinah objavile.
3. V občinah zunaj Ljubljane mora vsak rejec oddati Prevodu na leto najmanj 30 jajc od vsake kokoši.
4. Za Ljubljano bodo izšli posebni predpisi.
5. Kršitve te odredbe se kaznujejo po § 3. uvodoma citirane naredbe.
6. Ta odredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu šefa pokrajinske uprave.

Gospodarstvo

Srbska zunanja trgovina. »Donauzeitung«, ki izhaja v Beogradu, prinaša zanimive podatke o srbski zunanji trgovini v letih 1942 in 1943, iz katerih posnemamo: Uvoz: Nemčija 1943 58,8 (1942 61,9), Hrvatska 11,7 (15,0), Romunija 11,5 (9,2), Bolgarija 7,8 (3,6), Italija 6,9 (7,0), Madžarska 2,0 (1,3), Grčija 0,2 (0,9), ostale države 1,1 (1,1). Izvoz: Nemčija 82,2 (83,5), Italija 12,7 (5,2), Madžarska 1,2 (1,1), Hrvatska 0,9 (1,4), Grčija 0,8 (0,7), Bolgarija 0,7 (0,7), Romunija 0,2 (0,2), ostale države 1,3 (0,9). Lani je Srbija izvažala v Nemčijo največ kmetijske pridelke, dočim je uvažala surovine in polizdelke, zlasti za izgraditev rudnikov in intenziviranje kmetijstva. Srbija je nadalje izvažala v Nemčijo 25% pšenice, 8% koruze in 26% oljnatih semen predvsem iz Banata, ostanek 28% srbskega izvoza v Nemčijo so rudarski proizvodi.

Cene dnevnikov na Hrvatskem so določene s 1. aprilom 20 kun ali 1 marko za 1 izvod. Istočasno so bile zvišane tudi naročnine in inseratne pristojbine.

Hrvatsko gospodarstvo v letu 1943. Iz poslovnega poročila Hrvatske državne banke za lansko leto je razvidno, da je znatna lani pasivnost hrvatske trgovinske bilance 2.936 (1942 2.702) milj. kun. Dejansko pa je ta pasivnost manjša, ker je velik del hrvatskega izvoza neviden in zato tudi ni statistično zajet. Plačilna bilanca je bila že leta 1942 aktivna za 542,4 milj. kun, do konca lanskega leta pa se je aktivni saldo hrvatske trgovinske bilance povečal na 1.741 milj. kun. Pasivnemu saldu v blagovnem prometu stoji nasproti aktivni saldo v finančnem prometu. Hrvatska je morala prevzeti 42 odstotkov vseh bivših jugoslovanskih dolgov. Pri zamenjavi dinarjev v kune je bilo zamenjanih 7.550 milj. din. Glavni del novega hrvatskega dolga tvori mešani dolg pri hrvatski državni banki in sicer 29.732 milj. kun. Blagajniških zapiskov je bilo izdanih v treh emisijah za 4.493 milj. kun. Vse hrvatski državni dolg je znašal koncem lanskega leta 35.992 milj. kun, od česar odpade na blagajniške zapiske 18%, 82% pa na menične in druge dolgeve državne uprave.

Stavk v Angliji še ni konec. Po vestih iz Londona moremo razbrati, da ne bo poenoljen val stavk v Angliji. Komaj je podal izjavo britanski minister za goriva Lloyd George, v kateri je omenil, da je stavka angleških rudarjev v zadnjem pol letu pripomogla do izgube preko 1,5 milijonov ton premoga, že prihajajo nove vesti o novih stavkah v ladjedelnih, električnih centralah in tovarnah strojev v severni Angliji. Kako zelo obremenjujejo stavke angleško vojno industrijo, je razvidno iz ugotovitve gospodarskega časopisa »Economist«, ki trdi, da odpada polovica izpadka na delavstvo pri premogovnikih in da zaradi tega jako nazaduje delo v tovarnah. Če se razmere ne bodo kmalu izpremenile ter ne bodo stavke zaježene in če se ne bodo delavci vrnili na svoja mesta, bo položaj v angleški industriji jako težak.

Zvišanje potniških tarif na turških železnicah. Turške državne železnice bodo zvišale potniško tarifo od 1. aprila t. j. za 15 odstotkov.

40 urni tednik po vojni v Angliji. Generalni svet britanskega službenega kongresa pripravlja, kakor doznamo iz Londona, akcije za zagotovljenje 40 urnega tednika v angleški povojni industriji.

Omejitev prodaja vina v mestu Pulj. Puljska policija je izdala odredbo, po kateri je dovoljena od 11—14 in od 18—20 v javnih lokalih prodaja oz. točenje vina. Prekršitve te naredbe bodo kaznovani denarno ali s kaznjivo na prostosti.

Baletni večer v Operi

Zadnji baletni večer v Operi, obenem prvo celovečerno prireditev našega baleta v tej sezoni, je koreografsko pripravil M. Kürbos. Kot sodelavci so mu stali ob strani A. Neffat, ki je kot dirigent izdelal glasbeno stran prireditve, dalje J. Villanova, ki je napravila narčerte za kostime, in A. Gerlovičeva, ki je zasnovala sceno opremo. — Poleg M. Kürbosa in I. Kürbosove so kot solisti nastopili člani baletnega zbora, ki jih imenoma že več let manj poznamo. To so od članice, da naštejemo predvsem vidnejše vloge: S. Japljeva, A. Sušteršičeva, G. Bravničarjeva, M. Remskarjeva; od članov: D. Pogačar, S. Polik, S. Hiti in S. Seme.

Ce ocenjujemo celotno prireditev tako, kot na primer ocenjuje koncertni obiskovalec, ki sicer ne pozna ne zakonov harmonije ne kontrapunkta, izvajano skladbo po splošnem ugodju ali neugodju, ki ga skladba v njem zapusti, potem bi sodili takole: glavno težo dela je pri zamislili in pri izvedbi cele prireditve brez dvoma nosil M. Kürbos sam; skušal je dvigniti prireditev iz običajne dekorativnosti, šablone in drugovrstnosti, to se pravi, iz tiste vloge, ki je baletu navadno v operah dodeljena, ter ga pokazati kot samostojen umetniški instrument, ki ne služi samo drugim za okvir, ampak se svobodno sprosti in zaživi samostojno umetniško življenje. To se mu je tudi posrečilo, čeprav ne v vseh točkah v enaki meri. Če primerjamo izvajane točke med seboj, potem bi rekli, da je bila najbolj dovršeno in poduhovljeno podana zadnja (Mandarin). Ze spremljajoča Mozartova glasba, čeprav ne izvrzna, ampak za to izvedbo posebej sestavljena, kakor tudi zgodba sama sta dvignjeni v neko višjo duhovno sfero. Pri drugi točki (Ikarus) je bila spremljava s samimi tolkami sicer izvrzno zamišljena in tehnično dobro izpeljana, vendar sam ritem brez vsake melodijske vsaj evropskega poslušalca na daljšo dobo utrjuje; sicer pa bi se dalo tudi dejanje, če ga smemo tako imenovati, skriti, s čimer bi pridobilo na intenzivnosti. Prva točka (»Na terasi«), zamišljena po Gregorčevi glasbi, je bila, da se tako izrazim, najbolj čutna, dasi z vso tehnično spretnostjo in z uporabo največje odrskega aparata izpeljana.

Gotovo je, da je vsa prireditev stala neprimerno višje kot običajni baletni vložki v operah, ravno tako pa lahko tudi rečemo, da višek še ni dosežen. Pogostejši samostojni baletni nastopi, stremeci za čim večjo poduhovljenostjo tudi te vrste umetnosti, bodo pri izva-

jaleh tako kot pri dojemalcih utrdili čut za to, kaj spada pod pojem prave umetnosti in kaj je morda samo njen zunanji in zato odvisni privešek. M. T.

Premiera v Operi

Po krajšem presledku je ljubljanska Opera ponovno izvedla Mozartovo opero »Don Juan«. K zasedbi vlog je uprava pritegnila najboljše moči, zato je bila tudi uprizoritev naravnost odlična. Naslovno vlogo je pel B. Popov, ki je bil glasovno izvrzno razpoložen. Ravno tako dobro je rešil igralsko stran vloge; hitro se je znašel v najbolj kočljivih položajih, v katere ga je zapeljal slučaj, njegova pustolovska narava ali pa njegov sluga Leporello, ki ga je verno podal J. Betetto. Pevsko stran je dovršeno izdelal; zvito, preračunjeno, dvolično naravo te nepogrešljive figure iz starejših komičnih oper je pa tudi do potankosti izdelal. Svoj vrhunski vzpon je dosegel V. Heybelova kot Dona Ana Ta vloga, eden najplemenitejših žalnih likov iz Mozartovih oper, je za izrazne možnosti Heybelove kar se da vabljiva; pa jo je tudi rešila tako kot smo to vajeni od najboljših opernih pevov na velikih odrih. Njenega očeta pa je pretesljivo podal Lupia; to posebno v zadnjem dejanju, ko nastopi kot maščevalen duh. Ljubosumen, strasten, maščevalen ženski lik je verno nakazala Mlečnikova kot Dona Elvira. Lipušček je v igri in v petju pokazal veliko plemenitost in toplotu. V vlogi Zerline je gostovala M. Patikova; to je bil menda njen prvi korak na resnični oder. V splošnem je napravila ugoden vtis. Naravnost in prepričljiva je zlasti njena igra, ki bi ji za prvi nastop ne prisodili tolike gotovosti. Glas, svetel, visok lirčen sopran, ji je dobro izobilkovan; po izrazu nagiba v koloraturo; višine so zanesljive, manjka ji pa še prave voluminoznosti ali se pa pevka v prostoru še ni prav znašla. Za gotove vrste vlog po Patikova pripravna pevka moč. Njenega ženina, preprostega kmečkega fanta, je dobro zadel Dolničar.

Dirigiral je Neffat, ki je skrbno varoval igrivost, gibljivost, lahen potek, pa tudi nekajkratno resnostnost in patetičnost Mozartove glasbe. V dobro mu moramo šteti, da je v tem oziru vstopil skoraj idealno ravnovesje med odrom in orkestrom; ravnovesje, ki se sicer tako rado porušiti. Režijo, v zasnovi še delo pokojnega R. Primožiča, je dopolnil P. Golovin, ki je oskrbel tudi ples. Za sceno je napravil narčerte E. Franz, za kostime pa J. Villanova. S sodelovanjem vseh naštetih nam je Opera postregla z res lepo predstavo. M. T.

Sport

Praznik SK Mladike

Ni lahka naloga nositi 20 let športno idejo med mladino in s tem delom pokazati občinstvu, da se z neumornim udejstvovanjem da klubu in njegovemu moštvi, ki nastopa pred javnostjo, dobro in zveneče ime. Mladika je s svojo enajstletno v zadnjem času zapuščala najboljši vtis pri našem občinstvu. To je pač uspeh in krona velikega dela v tolikih letih.

Na velikonočno nedeljo in ponedeljek bodo Mladikarji praznovali svoj obstoj. Pod pokroviteljstvom g. prezidenta divizijskega generala Leona Rupnika se bodo sestala moštva štirih ljubljanskih nogometnih klubov v plemeniti, res športni igri, katere ima sedaj pri nas še neumornih sodelavcev. Kdo bo zmagovalac in prejemnik krasnega pokala? Težko je reči. Klubi s svojimi moštvii pridno vadijo, javno nastopajo in si merijo razpoložljive moči. Samo prireditelj in ljubitelj se ne pokaže na terenu, toda kakor vemo, fantje ne držijo križem rok. Zavedajo se, da jih čaka težko delo in da ne smejo razočarati svojih starejših učiteljev.

Sporod bo kaj pester. Turnir se bo začel ob 14.20 s tekmo sub juniorji Mladike in Korotana. Ob 15 nastopita prvi par Moste: Zabajk, drugi par Mladika: Hermes. — V ponedeljek, 10. t. m., nastopijo ob 14 juniorji Mladike in Korotana, ob 15 premaganka za tolažino darilo, ki ga je naklonil ljubljani oziroma proslavi g. podpolkovnik Kremer Franc, poveljnik slovenskih domobrancev. Nato nastopita zmagovalca za naslov prvaka turnirja in za pokal, darilo pokrovitelja.

Vstopnica za enkratni obisk turnirja je: sedeži po 8 lir, stojlišča po 5 lir, dijak in vojak po 3 lire. Obiskovalec pa, ki obišče turnir oba dni in želi enkrat-

no vstopnico, plača za sedež 15 lir, stojlišče 9 lir, ostali po 5 lir.

Ker so čisti dobiček namenili Zilmski pomoči, apeliramo na vse, da sudeležijo turnirja, saj bodo tekme zelo živahne, borba žilava in zanimiva.

Lahkoatlet spomladi

Z nastopom pomladi prične nov časovni razdobje v pripravi za tekmovalne v vseh tistih vrstah športa, ki jih imenujemo skupno: letni sporti. Mednje spada tudi lahka atletika.

Lahkoatletsko tekmovalje zahteva predvsem krepko in zdravo telo, ki bo zmoglo največjih naporov. In naloga zimskega treninga je ravno bila: ustvariti za to potrebne pogoje. Lahkoatlet, ki je imel v zimskih mesecih priložnost, da si je pridobil dobro kondicijo, bo v poletnih mesecih hitreje prišel do vrhunskih rezultatov, kakor sicer. Lahkoatlet potrebuje več sile v organizmu, jakosti v mišicah, predvsem pa mirnih živcev, da bo mogel zadostiti vsem zahtevam, ki jih nanj tekmovalje stavi. Na te činitelje je potrebno v zimskem delu polagati mnogo pažnje in kdor je to storil, more spomladati misliti na izboljšanje stila pri teku ali na izboljšanje tehnike v skokih in metih.

Zgodnja pomlad je torej čas, da se telo privadi na večje napore in trdote, ki jih lahkoatlet pri tekmovalju potrebuje. Sile naj bodo pri tem skrbno razdeljene in ne pričiži že sedaj v prehodni dobi iz zime v poletje s specialnim treningom na tekalških. Za žive bivanje na svežem zraku najboljšo sredstvo in priporočljivo so gozdni teki ter daljši sprehodi. Lahkoatlet ne sme v tej prehodni dobi stremeti za vrhunskimi rezultati, ampak naj si spomladati ustvari pogoje, da bo vrhunske rezultate poleti laže in hitreje dosegel.

Žrebanje knjižne tombole Socialne pomoči je preloženo

Prvotno je bilo določeno, da se bo začelo žrebanje števil za ljudsko knjižno tombo Socialne pomoči na veliko nedeljo 9. aprila 1944. Zanimanje za našo knjižno tombo pa je tako veliko, da se je že danes prodalo več tomboških tablic, kakor pa je bilo prvotno računano in zaradi tega je bilo tudi potrebno, da se je podvojilo število posameznih dobitkov. Napravljen je bil nov načrt in tako bo sedaj namesto dosedanjih 200 dvojok (dve številki v eni vrsti) 400, po novem bo trojk (tri številke v eni vrsti) 200, četrterk (štiri številke v eni vrsti) 150, petorice (pet številke v eni vrsti) 100 in 50 tombo nam dodela dosedanjih 25 Novih 25 tombo bo dobilo poleg vseh 10 knjiž je po 500 lir za nakup knjig po prosti izbiri.

Uvrstiti se je morala tudi nova knjižica, ki jo je napisal dr. Stanko Bevk pod

Najprimernejše velikonočno darilo je

»IVANHOE«

Scottov roman z 200 slikami

V polplatno vezan samo 45 lir v vseh knjigarnah.

Izraelove mreže nad svetom

»Zivalska pamet gojev sploh ni sposobna za razčlenjenje katerega pojma ali za opazovanje. Tem namjano bodo mogli predvidevati, kako daljnosežni zaključki se dajo izvajati iz nekaterih odlučbe (XV/13).

»Globoko segajoče razlike v duhovni nadarjenosti Judov in nejudov nam kažejo jasno, da smo mi Judje izvoljeno ljudstvo in res pravi ljudje. Iz našega čela izžareva visoka duhovna sila, medtem ko imajo goji samo nagnonski živalski razum. Oni vidijo sicer, toda ne morejo predvidevati. Nesposobni so, da bi kaj iznašli, izvemšči čisto materialne stvari. Iz tega izhaja jasno, da nas je narava sama vnaprejš določila za gospodstvo nad vsem svetom« (XV/14).

Tako zavajajo Judje vsa ljudstva, predvsem pa delavstvo, v svojo čredo, da jih vodijo kot ovce in jih dejanjsko tudi smatrajo kot manjvredne ljudi, kot nekatere živali. Ljudje, ki so živeli v krajih, kjer je bilo več Judov, n. pr. na Poljskem ali v Rusiji, vedo povedati, kako ošabno in prezirljivo so se obnašali Judje, kjer so imeli oblast v svojih rokah. Z neko posebno lahkoto so se vrgli na materialne dobrine in na njih pridobiva-

nje. Zlato, ki je po nekem izreku kri siromaka, je postalo predmet njih hlepenja.

Od tedaj preživljajo Judje usodo naroda, ki je bil poklican za velike reči, pa je zgrešil svoj poklic. Njih izredni naravni darovi so jim sicer ostali, porabljeni pa jih v drug namen. Ostal jim je notranji ogenj, globok zagon njih narave, da bi prinesli človeštvu odrešenje. Toda ne več odrešenje v znamenju križa in Duha, ampak odrešenje s pomočjo snovi, zlata, samoodrešenja človeka iz lastnih sil in snovne narave. S tem zgrenim mesijanizmom je postalo judovstvo glavni nositelj nove, brezbožne religije: židovstvo je postalo organizator upora proti Bogu. Gotovo ni noben slučaj, da so ravno Judje glavni poborniki in organizatorji mednarodnega komunizma!

Strahno drago moramo plačevati svojo naivnost, lahkomišelnost in nadutost, ko mislimo, da smo nekaj, pa smo samo mal drobec na svetu, velika ničla! Jud se igra z velikimi narodi in jih prestavlja kot šahist svoje figure.

Ce bi naš narod kdaj spoznal, da ničesar ne vemo o mednarodni poli-

tiki in da smo velika ničla, tedaj smo kot narod že rešeni. Vrgli bi se na ono delo, kjer se bolj spoznamo.

In če že hočemo voditi politiko, tedaj je edino pravilna ona politika, ki jo je zadel pravilno naš kmet na deželi: »Reši najprej samega sebe in svoje gospodarstvo«

Zakonodaja

Činilec, ki gotovo globoko posega v življenje, se bolj pa v vzgojo naroda, je njegova zakonodaja. Država, kakor zakoni, so zato, da ščitijo pravico pred krivico, resnico pred lažjo in slabšeje pravicih pred močnejšim in krivičnim nasiljem. Z zakonodajo ureja država svoje gospodarstvo in socialno vprašanje, z zakonodajo si ustvarja država red in mir, čut pravne gotovosti ter čustvo zadovoljnosti.

Prav tako se lahko ustvarja z zakonodajo nasprotje navedenega: občutek krivice in ponižanja, mržnja in sovražnost do države in družbe, gospodarski nered, korupcija, nasilje in brezobzirnost in končno revolucija ter bankrot države.

Po njih delovanju smo slutili, iz sionskih protokolov pa sklepamo, da morajo imeti Judje svoje prste vmes pri sestavljanju zakonov v mnogih državah, pa tudi pri izvajanju zakonov. Ogledimo si nekatera mesta.

»Mi smo se vmešavali (v liberalnih državah) ter dobili vpliv na zakonodajo, na zakon o volitvah, na tisk, na osebno svobodo, predvsem pa na izo-

brabzo in vzgojo, ki sta temelj svobodnega življenja. Poleg obstoječih zakonov, ki jih nismo bistveno spremenili, toda spališ s protislovnimi razlagami in pojasnili, smo ustvarili nekaj po svojem učinku grandioznega. Omenjeni učinki so se pokazali v začetku v tem, da so razlage in pojasnila zasenčila zakone, pozneje pa so popolnoma prekrila zakone pred vpledom uprave, ker se uprave niso mogle več znajti v tako zamotani zakonodaji« (IX/11)

»Le kako bi mogli spoznati goji dejansko stanje stvari, ko pa gre njih predstavnikom predvsem za veseljačje? Za našo politiko je poznavanje tega dejstva največje važnosti. To poznavanje nam bo pomagalo pri obravnavi vprašanja o državni oblasti, o svobodi govora, tiska in vere, o pravicah združevanja, o enakosti pred zakonom, o nedotakljivosti lastnine in stanovanja, o indirektnem obdavčenju z naknadno veljavnostjo zakonov« (X/1)

»Mi računamo s tem, da bomo pridobili vse narode za ustvaritev popolnoma nove državne zgradbe, ki jo imamo že davno v našem načrtu. Zato moramo skrbeti predvsem za to, da so naši voditelji osebnosti, ki gredo z brezprimerno smelostjo in z močjo duha za svojim ciljem. Tako bomo porušili vsako oviro na naši poti« (X/2)

»Ko smo enkrat izvedli od nas zasnovani državni prevrat, bomo rekli

narodom: prej je bilo vse slabo, vi vsi ste izčrpani od trpljenja in zagrenjenosti. Glejte, mi bomo odstranili vzroke vašega trpljenja: narodno zaključnost (enotnost), državne meje, različnost valut. Tedaj nas bodo oni poveličevali. Način glasovanja, s katerim smo prišli do oblasti (demokracija), ta način nam bo opravil svojo zadnjo službo« (X/3)

»Da dosežemo ta cilj, moramo prej uvesti splošno volilno pravico, ne glede na stan ali premoženje« (X/4)

»Naši načrti morajo biti močni in sistematsko zamišljeni. Ti načrti ne bodo zaenkrat prevrgli obstoječih ustanov. Spremenili bodo samo gospodarsko podlago (gojevskih držav) in v zvezi s tem ves njih razvoj, ki se bo usmeril tako, kot mi to predvidevamo« (X/6)

»V vseh državah obstoje pod najrazličnejšimi imeni približno iste ustanove: narodno predstavništvo, ministrstva, državni svet, izvršilni odbori itd. Prosim vas, da vztrajate na tem, da mora imeti vsaka teh državnih ustanov katero koli važno nalogo v življenju države. Beseda »važno« naj se pri tem ne nanaša na urad, temveč na nalogo. Niso tedaj važni uradi, temveč naloge. Uradi izvršujejo v državnem organizmu iste funkcije kot udje človeškega telesa. Čim smo pokvarili važen del državnega stroja, bo država kakor človeško telo zbolela in umrla« (X/7)

Ne tožiti, ampak delati!

Dogodki osmega septembra, v kateri smo bili pahneni kar čez noč, so mnoge sicer delavce in poštenjake ljudi popolnoma zmedli. Svoje življenjske cilje in načrte so tako nujno vključili v redne razmere, da sedaj ob vsem tem kaosu zbegani gledajo okrog sebe in tarnajo. Pač pa obljubljujejo svojo aktivnost in poštenost, vendar ne bodo razmere zopet urejene in se bo dalo delati.

Vendar življenje ne pozna nobene miranosti. Sredi nerada in ruševin si mora človek znova ustvarjati red, če hoče živeti; sredi trupa onih, ki so padli okrog njega, mora poskrbeti za lastno življenje.

Naša dolžnost je delati, okoliščine in smer našemu delu pa narekuje življenje samo in prav je, da se mu znamo prilagoditi. Prav posebno pa morajo v časih zmede svojo aktivnost in skrb ne le ohraniti, ampak še stopnjevati tisti, od katerih dela je odvisno življenje množice.

Za zunanje, telesno življenje, nam je to popolnoma jasno. Kako hitro se tudi v času vojne organizira preskrba z živili, koliko iznajdljivosti in žilavosti pokaže naše gospodarstvo prav v časih nujne potrebe. Tu ni govora, da bi čakali na »takrat, ko bodo razmere zopet urejene in se bo dalo delati«. Takrat bi bilo že prepozno. Nekoliko manj otipljivo se to zdi za duhovno, za notranjo plat življenja. In vendar velja, da človek ne živi samo od kruha, ampak tudi od božje besede, od resnice. In če te strada, mora umreti; umreti za svet resnice, za svet idealov, za svet višjega in lepega. In katera smrt je strašnejša od te? Kakati s svojo aktivnostjo na »takrat, ko bodo razmere urejene«, bi se reklo pehati množico, ki je od našega dela za resnico odvisna, v gotovo smrt. Nadvrednost in prvenstvo duhovnih dobrin zahteva še večje iznajdljivosti, še večje žilavosti in poštenosti v prehodnih časih zmede, kot jo kaže v teh časih gospodarstvo. In še en razlog govori za to. Prehodni časi so neke preokretnice v duhovnem življenju. V razmeroma kratkem času intenzivnega dela in iskanja si narod poišče pravec za dolgo dobo naprej. Ako ima v tej usodni prehodni dobi ob sebi izkušene in zveste vodnike, bo našel pravo smer. In po tem »ko bodo nastopile redne razmere«, se bo res dalo delati, ker bodo množice že pravilno usmerjene.

Prav naš čas mora torej biti čas intenzivnega in žilavega dela na duhovnem polju. Nad nerednimi in nestalnimi razmerami ni prav nič primerno jadikovati, ampak jih kot usodno uro izrabiti za pravilno duhovno usmeritev množice. Kako lepo nas k temu poziva Pij XII.:

»Zapoved te ure je: ne tožiti, ampak delati! Ne tožiti nad tem, kar je in ker je bilo, ampak graditi, da se postavi, kar se mora postaviti družbi v blazino. Polni križarskega navdušenja naj se najboljši in najbolj izbrani člani krščanstva združijo v duhu resnice, pravičnosti in ljubezni ob klicu: Bog to hoče. Pripravljeni naj bodo služiti in se žrtvovati kakor stari križarji. V tedanjih časih je slo za osvoboditev zemlje, ki jo je posvetilo življenje učlovečene božje besede. Danes pa gre — če se smemo tako izraziti — za nov pohod čez meje sodobnih zmot, da osvobodimo sveto duhovno zemljo, ki je določena za podlago in temelj nespremenljivim načelom in zakonom, s katerimi bo zidana socialna zgradba močne notranje trdnosti.

Z očetovsko gorečnostjo vas rotimo in pozivamo, ne samo da se globoko zaveste stranske resnice sedanjih dni, ampak tudi da razmišljate o možnostih, kako bi zasijala nova blagodejna in nadnaravna zarja, ter da se združite vsi skupaj v delu za obnovo družbe v duhu in resnici.

Kričec neuspeh banditskih tolpa

V črni vasi so komunisti napadli domobranksko postojanko, bili pa so občutno poraženi in doživeli hude izgube

Brezuspešni komunistični poskusi, da si na vsak način izsilijo kje kakšen uspeh in s tem vlijejo zopet poguma svojim obupanim pristašem, propadajo drug za drugim. Po hudih in sramotnih porazih, ki so jih doživeli pod Gorjanci na Javorovici, Hotedršici in Rovtavi, v Pijavi gorici in na Polici, na Krimski planoti, pri Toplicah in Ribnici, hočejo popraviti porazen vtis in si na vsak način priboriti kje kakšen uspeh.

Ponoči od 3. na 4. april je neka številnejša komunistična tolpa napadla manjšo domobranksko postojanko na Barju. Napadala je vsa komunistična »VIII. brigada«. Toda tudi tukaj se je pokazala velika moralna in sposobnost naših domobrancev. Ne samo, da komunisti niso uspeli s svojim napadom, ne samo, da je hrabra posadka odbila njihove napade, temveč jim je zadala celo občuten poraz. Komunisti so izgubili veliko borcev. Na mestu so pustili štiri mrtve, mnoge druge mrliča pa so odpeljali s seboj. Petnajst banditov so domobranci ujeli.

Novi spopadi med komunističnimi tolpmi

Ljubljana, 5. aprila.

Razmere med komunističnimi borci so se že tako poostrele, da nam od najrazličnejših krajev poročajo o medsebojnih krvavih spopadih med tolpmi. Bodisi, da so jih k temu naglne obupne življenjske in zdravstvene razmere, bodisi da so nastali v vrhovnem vodstvu spori za oblast, danes je že razvidno, da komunistična stranka preživlja težko krizo, ki zlasti prihaja od izraza v komunističnih oboroženih oddelkih. Nedvomno je k temu mnogo pripomogla zavest, da se slovenski narod vedno bolj zgirja v enotno fronto proti komunizmu in se zato »partija« čuti vedno bolj osamljeno. Kadar je kakšno gibanje tik pred katastrofo, vedno išče krivcev med lastnimi vrstami. To dela tudi sedaj komunistična stranka, in reči moramo, da dokaj upravičeno. Znano je namreč, da sedi celo na najvišjih komunističnih mestih vse polno političnih konjunkturistov, ki so se ogrevali za OF samo toliko časa, dokler je imela videz uspešnosti. To med drugim dokazuje tudi pismo nekega prvaka OF iz Ljubljane, ki je nedavno sporočil svojim sorodnikom domov v Ljubljano, da je položaj skrajno obupen in da naj bo prokleta ona ura, ko se je odločil za odhod med komunistične tolpe. Podobna poročila so poslali tudi še nekateri drugi vidnejši ljubljanski komunisti.

Razbita pojedina

Vsi, ki so kdaj bili prilisno mobilizirani ali so kdaj govorili s komunisti, vedo, kako slabo jedo komunisti. Nezabljeno in neslan krompir, to je njihova glavna hrana. Zato pa se poskušajo temeljito očiščati, kadar pridejo v kakšno vas, do ljudi, ki imajo še kaj živih. Zlasti prav jim pridejo prašiči. Rekvirirajo jih povsod, kjer naletijo nanje ter prireajo cele orgije.

Pretekli teden so hoteli napraviti gostijo v Strugah. Udeležilo naj bi se je tudi nekaj domačinov. Zanj so uropali v Kopoljah dva prašiča. Dolgo v noč so pripravljali meso, cvrli in pekli. Pri pripravah pa so jih zmotili domobranci. Dva so na begu ustrelili, štiri pa ujele. Meso in mast je morala gospodinja, ki je dala na razpolago svojo kuhinjo za pojedino, vrniti pravim lastnikom. Tako se je komunistom ponesrečila gostija in so pri tem izgubili še šest svojih ljudi.

Zopet komunistično bogoskrunstvo

Pred nekaj dnevi so prišle večje komunistične tolpe na Ig ropat. »Pregledovali« so hiše tistih, kateri so se umaknili v Ljubljano. V hiši trgovca Vrenka so sneli s stene križ, ga vrgli na tla in ga pomendrali. Ljudje, ki so za to zvedeli, se silno zgražajo nad tem bogoskrunskim dejanjem. In vendar se komunisti še drznejo lagati, da niso proti veri!

Ob koncu borbe so bili komunisti razpršeni na vse strani.

Med napadom so se banditi obnašali popolnoma tolovajsko. Ropali so ljudem po črni vasi konje, govedo in živež. Zlasti se je po svojem roparskem nagonu odlikoval prosluli komunist Skraba Matija iz Bresta ter njemu enakovredna komunistka Grebenčeva iz Vrbljenj, po domače Kocjanova.

Neprestani porazi komunističnih tolpa dajo veliko misliti. Kljub velikemu pritisku od strani svojih nadrejenih ne morejo komunisti doseči nikjer niti kakih malenkostnih uspehov, tudi če napade številnejša komunistična sila maloštevilno domobranksko skupino. Zato vedno bolj gine med komunisti navdušenje in vedno bolj stopa na njegovo mesto obup in malodušje. Prebežništvo se množi iz dneva v dan. Nasprotno pa raste navdušenje med domobranskimi vrstami in z navdušenjem tudi trdna zavest, da je zmaga v njihovih rokah.

Večna beseda našemu času

Tragedija na Kalvariji je simbol obče človečanske tragedije. Greh je triumfal nad krepostjo, satan je slavil zmago nad Bogom. Kakor da bi Bog hotel dati zunanji videz tej svetovni nesreči, se je nebo zatemnilo in je ob času Kristusove smrti zavladala velika tema. Toda ravno tukaj, kjer so zle sile hotele slaviti svojo največjo zmago, so doživele svoj najbolj občuten poraz. V slepem sovraštvu do božjega Sina niso spregledale, da si je Bog iz njihovega hudodelstva zgradil nezmagljivo sredstvo odrešenja in zmagovaljiva, saj je bila prav Kristusova sramotna smrt vir človeškega odrešenja. Ker pa učenci niso nad učiteljem, kakor je to povedal Kristus, so tudi verniki v vseh časih deležni Kalvarije, ne le posamič, temveč tudi kot celota, kot Kristusovo telo. Morda bolj kakor kdaj je ta Kalvarija težka in krvava prav danes. Toda kakor takrat, ko so sile zla navidezno triumfirale celo nad božjim Sinom, je treba reči tudi danes, da se v teh navidezni zmagah brezboštva in zlobe vidijo obrisi božje roke, ki zna silam zla zakriti oči in iz njihovih navidezni uspehov nabrati nov kapital odrešenja. Ali ni to v skladu z ono že tolikokrat poudarjeno misel, da če bomo deležni Kristusovega povečanja, moramo biti tudi deležni njegove Kalvarije?

Večna beseda našemu času

Tragedija na Kalvariji je simbol obče človečanske tragedije. Greh je triumfal nad krepostjo, satan je slavil zmago nad Bogom. Kakor da bi Bog hotel dati zunanji videz tej svetovni nesreči, se je nebo zatemnilo in je ob času Kristusove smrti zavladala velika tema. Toda ravno tukaj, kjer so zle sile hotele slaviti svojo največjo zmago, so doživele svoj najbolj občuten poraz. V slepem sovraštvu do božjega Sina niso spregledale, da si je Bog iz njihovega hudodelstva zgradil nezmagljivo sredstvo odrešenja in zmagovaljiva, saj je bila prav Kristusova sramotna smrt vir človeškega odrešenja. Ker pa učenci niso nad učiteljem, kakor je to povedal Kristus, so tudi verniki v vseh časih deležni Kalvarije, ne le posamič, temveč tudi kot celota, kot Kristusovo telo. Morda bolj kakor kdaj je ta Kalvarija težka in krvava prav danes. Toda kakor takrat, ko so sile zla navidezno triumfirale celo nad božjim Sinom, je treba reči tudi danes, da se v teh navidezni zmagah brezboštva in zlobe vidijo obrisi božje roke, ki zna silam zla zakriti oči in iz njihovih navidezni uspehov nabrati nov kapital odrešenja. Ali ni to v skladu z ono že tolikokrat poudarjeno misel, da če bomo deležni Kristusovega povečanja, moramo biti tudi deležni njegove Kalvarije?

Dr. L. Čepon obravnava že dolgo časa sporno vprašanje o ljubezni in borbi. Nekateri mislijo, da sta ti dve stvari nezdravljivi. Njihova zmotna izjava iz napačnega pojmovanja ljubezni. Ljubezen je čustvo in vsaka ljubezen se ni prava ljubezen. Krščanstvo pa je vera prave, urejene ljubezni, ki jo vodi krepost modrosti. Modrost pa pravi, da moramo v bližnjem najbolj ljubiti dušo bližnjega in njeno zveličanje, da mora torej seči v nadnaravne sfere. Če hočemo bližnjega tako ljubiti, moramo včasih poseči po borbi.

Kršćanstvo kot vera se ne bori s fizično silo. Priznava pa vsakomur v polni meri naravno pravico samobrambe, ne samo posamezniku, ampak tudi narodu, če je v nevarnosti njegov obstoj.

Pri nas se je pojavilo vprašanje o ljubezni in borbi ob komunistični revoluciji. Narod brani pred komunizmom svoj obstoj, svoje materialne dobrine in svojo vero. S to borbo nič ne greši proti ljubezni.

Razmerje med ljubeznijo in borbo je označil sv. Avgustin z izrekom: »Occidite errores, diligite errantes.« Proti laži se moramo boriti zmeraj in povsod, kakor je to delala Cerkev. Kajti toleranca nasproti zmotam in krivcem je škodljiva. Manzoni je dejal: »Tisti... ki uče, da niti hudobije ne smemo sovražiti, so pokončevalci naroda.«

Janez Borovec je napisal zanimivo razpravo o metodah in načelih pri organizaciji in vodstvu modernih industrijskih podjetij. KA je organizacija, zato se lahko marsikaj koristnega nauči pri svetnih organizacijah, tudi pri industriji. Seveda KA ne bo prevzemala vseh organizacijskih metod, ampak le one, ki so primerne za apostolat. Važ-

Molitev

Domobranci Mlinar Jože, ki je padel nedavno v Trstu od zločinskih roke, je malo pred svojo smrtjo dne 13. februarja 1944 napisal tole pesem:

Ponosno za plugom med brazdami stopal je leto za letom slovenski trpin, v jeseni obilen sad zemlje je kopal in hvalil Boga iz srca je globin.

Bodi zahvaljen dobroti naš oče, ki dal naši zemlji si svoj blagoslov, nas branil si ognja, strele in toče, da spravil pridelek sem varno domov.

Velika nadloga zadela je tebe ti verni kmet naše slovenske zemlje, spomladi sejati med brazde si seme, ob času se želve ti krči srce.

Bratje po krvi so dom ti požgali, uničili delo ti žuljavih rok, tvoje sinove so v gozd odpeljali, brezsrčneže ganil ni matere jok.

V imenu »svobode« odpeljani sinovi zemljo domačo pojijo s krvjo, to pričajo v gozdu sveži grobovi, nad njimi otopo se sklanja drevo.

V imenu »enakosti« moral si z doma, ki štiridesletja zanj si garal, tolažil brezdomca, ki s kraja v kraj roma, zdaj njemu enak si brezdomce postal.

V imenu »bratstva« se oni borijo, a največ prelili so bratske krvi, njihovo znamenje srp in kladivo na praporu rdečem krvavo žari.

Pred sliko Višarske Marije pokleknil je z molkom v roki izgnani trpin, pod kupolo cerkve glas tiho odjeknil: »Marija pomagaj, Tvoj prosil Te sin...«

Podržajevemu Janezu v slovo

Malo pozno se že oglašam, dragi Janez, kot bi se vedno pričakoval, da se povrneš k svojim ljubljanim staršem, ki si jim bil nadvse poslušni otrok, k svojim bratcem in sestricam, ki si jim bil v najlepši zgradbi na koncu noč svojimi prijateljem, ki si nam bil vzor idealnega fanta.

Toda Ti mirno počivaš v neznanem kraju kočevskih gozdov med hrabrimi turjaskimi borci že šesti mesec, odkar so vas iz ribniških zaporov v oni strašni oktobrski noči odveleli v smrt.

Dvajset let si šele izpolnil, poln mladih moči in ognja, navdušen za vse dobro in plemenito. Od svojih dobrih staršev si prejel najdražje, kar morejo dati starši svojim otrokom — globoko versko vzgojo. Zato Te nikdar v življenju niso premotili tuji krivi nauki kot toliko drugih tvojih sovrstnikov.

Ker nisi bil strahopetec, temveč si odločno nastopal proti laži v boju za resnico, in ker si s svojim pogumom osramotil polovičarje in omahljivce, zato si imel veliko sovražnikov. Obrekovali so Te in Ti stregli po življenju že davno prej, preden si stopil v legijo. Toda nisi se jih bal, zaupal si v božjo pomoč. Hudo Ti je bilo samo, ker jih je bilo poleg Tebe tako malo, ki bi javno upali obsojati krivico. Bil si prvi vojak, ne v zaledju, temveč v prvih bojnih vrstah.

Ko ste bili Ti in drugi domači fantje v zaporih, ga ni bilo v vasi, ki bi se potegnil za vas, ampak se nasprotno, z vso silo so zahtevali vašo smrt. Domačin, ki te je stražil, se je zaklinjal, da Te bo on ubil, če Te drugi ne bodo.

Ti pa si tiho in vdano trpel. Od trpljenja je ves izmučen si samo molil in prosil Boga, naj Ti da moči, da mu ostaneš zvest do konca. In Bog Te je uslišal ter nagradil z mučeniškim vncem.

nost metod za KA papež mnogokrat poudarja. Znano »Pismo brazilskim škofom«, ki je pri nas izšlo v zbirki Naša pot, je popolnoma posvečeno organizacijskim načelom KA.

Po znamenitih organizacijskih teoretičnih obravnavah načine dela v modernem podjetju. Prva stopnja dela je točno poznanje položaja in pregledna slika o položaju. Druga stopnja je izdelava načrta. Tretja stopnja — urejeno, organizirano izvajanje načrta. Četrta stopnja je ukazovanje. Peto stopnjo tvori koordinacija med različnimi posli podjetja. Zadnja stopnja je kontrola, ki je za uspešno delo prav tako potrebna kot vse prejšnje stopnje.

Splošna načela pri vodstvu podjetij so specializacija, enotnost ukazovanja in iniciativnost. Ta načela so tudi za KA, saj označuje Zakonik ljublj. škofije kot eno važnih njenih nalog »izgraditi polno uspešno organizacijo in jo ohraniti na visini«.

Dolžnost katoličana v modernem življenju, poznati Kristusa, obravnava dr. A. Snoj. Kristusa moramo poznati: 1. Zato, ker je Kristus središče, največji pojav svetovne zgodovine. 2. Kristus je glava, mi pa smo udje mističnega telesa — Cerkve. To misel je naglašal zlasti sv. Pavel.

Spoznavati moramo Kristusovo osebnost, njegov nauk in njegovo delovanje. Kristusova osebnost je veličastna, vsestranska. Kristus ni bil samo socialni reformator, bil je tudi to, a še mnogo več. Ni bil sanjač, ampak umerjen; imel je smisel za realno življenje. Osnovna poteza Kristusovih naukov je metanoia — spremenitev mišljenja — kot pogoj za doseg božjega kraljestva. Za Kristusovo delovanje sta značilni njegova absolutna jasnost glede cilja

Iz Gorice

Lep plen so napravili organi živilske policije oni teden, ko so zajeli voziček, na katerem je bilo 2420 metrov raznega blaga, nekaj odevi in skoraj 15 kg tobaka v listih. Vse to je bilo last nekega Olinda Rubina, ki se bo moral sedaj s svojimi trgovskimi tovariši vred zagovarjati pred sodnijo.

Posebno sodišče za javno varnost, ki je v torek, 28. marca zasedalo v Gorici, je obsodilo na 30 let ječe železnikega delavca Bruna Baravellija iz Vidma, ki je v oktobru lanskega leta v Vidmu umoril nekega policijskega agenta. Baravelli je bil zaradi tega zločina že večkrat sojen, a obsodba je bila vedno razveljavljena.

Umrl je v Gorici g. Adolf Musich, solastnik tiskarne »Tipografia sociale«, v starosti 74 let. Naj počiva v miru!

Iz Trsta

Umrli so: Franceschini Avgusta, Bernardi Roza, Kovacich Ivan, Biecher Salvatore, Salti Josip, Tomasi Cesilda, Veber Peter, Penko Argej, Giovanni Nives, Quagliattini Germana, Barki Karl, Pelan Josip, Gerbec Franc, Pelos Concetta, Sardo Angela, Montanari Gustav, Maj Franc, Moze Rudolf, Lebi Albert, Šuligoj Marija, Grim Ema, Pavlin Demetrii, Povh Neverina, Mihael Mareni, Pavel Marassi, Bruno Baschiera, Angela Cecchi.

Mehanika vsakdanjega življenja

je naslov prihodnji SVETOVI knjigi, ki bo izšla v prvih dneh meseca aprila. Dr. inž. Kubelj bo v njej na kar najbolj preprosto način prikazal in razložil mehanične pojave v vsakdanjem človekovem življenju doma in na cesti, v vozu elektr. cestne železnice, pri avtomobil. vožnji, pri vožnji s konjsko vprego, pri kolesarjenju itd. itd. Knjiga bo zelo zanimiva posebno za tiste bralce, ki jih zanimajo tehnična vprašanja. Knjiga bo imela tudi lepo število slik, ki bodo pojasnjevale pisano besedo.

Naročite se takoj na Svet!

Svetove knjige so posebno koristne učeti se mladini!

Postanite Svetov naročnik!

Dve produkciji Glasb. Maticе

Pred prazniki so priredili gojenj Glasbene Maticе dve uspešni produkciji. Nastopilo je nekako 35 učenk oziroma učencev od prvega razreda pripravnic pa do prvih razredov srednje šole. Temu je odgovarjala tudi stopnja izvajanih skladb ter njih tehnična izvedba. Nekateri zrelejši gojenci so pokazali že prav lepo stopnjo tehnične dovršenosti in muzikalnega podajanja. Nastopajoče so vestno pripravile naslednje učiteljske moči: K. Ogrinova, K. Sanein, M. Saneinova, Capponi-Ušak Fr., G. Demšar, K. Jerajeva (Škerjančeva Elegija za 4 violoncelo.), A. Ivaničič, O. Kolaričeva, V. Sone, S. Korošec, B. Černičeva, V. Wistinghausanova in M. Bousackova. Na sporedu je bilo lepo število domačih skladb. Ves nastop je pričal o živo utripajočem delu na imenovani šoli. M. T.

Padel nisi kot žrtev boja, temveč kot žrtev hudobije domačih zločincev.

Dragi Janez! Iz vsega srca smo Bogu hvaležni, da nam je v Tebi dal prelep zgled neustrašnega borca za vero in dom. Naj da Bog na Tvojo priprošnjo slovenskemu narodu veliko plemenitih in poštenjavi fantov po Tvojem zgledu.

in njegova brezmejna odločnost, da ta cilj doseže. Ze kot 12 letni deček je dobro poznal svoj cilj. Nikdar ni poznal strahu pred ovirami. Šel je v smrt, da bi izvršil svojo življenjsko nalogo.

Znanje o Kristusu moramo zajemati zlasti iz sv. pisma. Drugi so dobri opisi Kristusovega življenja. Posrednejši vir so življenjepis svetnikov. Možnosti za spoznavanje Kristusove osebnosti je torej dovolj. Dolžnost, to vršiti, je danes velika, zlasti za člane KA.

Lj. priobčuje »Meditacijo« o dveh praporih. Danes je tako meditiranje aktualno kot malokdaj. Kakor morda še nikoli, si danes stojita očitno nasproti Kristus in Satan.

Satan mami ljudi s poželenjem, ga slika s prikupnimi barvami in kaže kot ideal, dočim prikazuje Kristusove zahteve kot nasprotno človeški naravi.

Satanove prevare pa so v tem, da je njegovo gledanje zgolj tostransko. Pod vidikom večnosti je njegov prapor nekaj najpogubnejšega. Druga prevara je v tem, da Satan Kristusov nauk izkrivlja. Tretja prevara je v tem, da meša naravne in dobre nauke z zabloudami.

Meditacija o dveh praporih je res danes potrebna kot še nikoli. Ločitev se izvaja povsod in odločiti se mora vsakdo.

Na koncu je še kratek življenjepis znanega študentovskega voditelja dr. Karla Sonnenscheina. Sonnenschein je bil velik delavec, ki je znal mladino silno navdušiti. Ni pa znal navdušenja dovolj izkoristiti in ustvariti trdne organizacije, ki bi njegove ideje realizirala. Bil je predvsem budnik k delu in žrtvi za narod.

RKA vrši važno poslanstvo in je velikega pomena, da izhaja tudi v tako razvrstjenih časih kot so naši.

KULTURNI OBZORNİK

»Revija Katoliške akcije« 1943, 3-6

Izšel je zadnji zvezek Revije Katoliške akcije za l. 1943. Najobsejnejša razprava v reviji je razprava dr. Kraljiča o protikomunistični papeški okrožnici »Divini Redemptoris«. O tej razpravi smo že poročali. Danes prinašamo še poročilo o ostali vsebini.

Dr. Josip Turk piše v obliki sholastičnega članka o zgodovini in svetovnem nazoru. Ena teza: lahko prica, ker prica za vse, kar obsega, a obsega tudi svetovni nazor. Resničnost svetovnega nazora se dalje izpričuje v njegovih sadovih in te kaže zgodovina. Nasprotna teza: zgodovina ne more pričati o resničnosti svet. nazora, ker ga vsebuje kot počelo dokazovanja; svojih počel pa ne more dokazovati, ker bi bila to petito principij. Rešitev: treba je ločiti zgodovino kot prakso in zgodovino kot teorijo. Zgod. praksa prica za resničnost svetovnega nazora indirektno in pozitivno, v kolikor nudi filozofijo možnost, da uporabi dogajanje za snov pri dokazovanju resnice. Indirektno in negativno pa prica, v kolikor zgodovinski pojavi ne morejo ovreči resničnosti svetovnega nazora. Zgodovina kot teorija lahko nudi pozitivne dokaze za resničnost svet. nazora, kadar resničnost pravega svetovnega nazora potrjuje, negativno, kadar mu nasprotuje in o tem sama o sebi prica, da ni objektivna.

V komentarju dr. Turk vprašanje še podrobneje pojasnjuje z zgodovinskimi primeri in s presojo posameznih področij znanosti.

Razprava posega v znani metodološki spor zgodovinopisja, ali sme zgodovina podajati tudi »vrednostne sodbe« ali pa naj samo nepristransko slika preteklost. V resnici ga pa ni zgodovinarja, ki bi ne podajal takih sodb, čeprav zna marsikdo svoje stališče pri tem spretno zakriti.

Dr. Basaj: Molitev v Kat. akciji. Molitev je v Katoliški akciji osrednja stvar. Članek govori najprej o potrebi molitve za posameznika. Potem ko oriše bistvo molitve, naravno potrebo mislečega bitja po molitvi, pokaže, da je poleg molitve treba še delati in trpeti.

Molitve je važen del akcije, posebno apostolsko delo, ki je nujno potrebno milosti, a milosti si lahko izprosimo samo z molitvijo.

A ne samo posameznemu članu KA, molitev je potrebna tudi KA kot celoti, da se vzdrži na primerni religiozni višini, da ohranja v sebi potrebni apostolski ogenj in da si izprosi milost pri svojem delu. Molitev v KA mora biti zato ne le pojedinska, ampak kolektivna. Molitev in delo se morata dopolnjevati. Eno brez drugega ne more biti uspešno.

Katoliška akcija se je tega dobro zavedala in je uvedla celo vrsto kolektivnih verskih vaj. Vendar potrebuje še molitve onih, katerim je namenjena. Zato se je organizirala posebna »molitvena pomoč«, ki stalno moli za uspehe KA. Prav tako ji lahko izprosi mnogo milosti bolniki, če zanjo darujejo svoje trpljenje, ter redovniki in redovnice s svojimi žrtvami in molitvami.

Moli, delaj in trpi, to je maksima pravega apostolskega delavca.

Legitimacija vsakega Slovenca

Legitimacija vsakega Slovenca v teh dneh mora biti tablica za knjižno tombolo. Domača knjižnica je v vsakem domu ponos in okras družine. In najprej moramo imeti na knjižnihih policah knjige domačih, slovenskih piscev. Cimbolj moramo spoznati slovensko besedo v vsej njeni globini in lepoti. Slovenska knjiga je tudi v znanjem svetu visoko priznana, nam pa pomeni največjo narodno dragotino. V širjenju naših knjig vršijo vse založbe plemenito poslanstvo. In knjižna tombola prekaša založbe po vprav razkošnih opremljenih svojih knjig.

Ponavljamo: zbiranje številke bomo izvršili večkrat. Najprej številke za dvojke. Kdor bo zadel dve številki v eni vrsti (dvojko), bo prišel v našo pisarno po dobitek. Kdor bo torej zadel dvojko, ne bo mogel in smel dalje igrati, da bi prejel višji dobitek. Število dvojki je namreč vnaprej določeno, vodstvo pa bo vodilo natančen pregled. Isto velja za

trojke, četverke, petorice in tombole. Iz zbirane številke bomo objavljali v časopisih in po radiu. Dobitek bo mogel dvigniti vsak sam, dobitnik izven Ljubljane pa bodo mogli koga koli pooblastiti, da bo zanje dvignil dobitek. Zakasnele dobiteke bodo čakali dobitniki še mesec dni po končani tomboli v tombolski pisarni.

Kakor veste, velja tombolska tablica 10 lir. Za teh 10 lir vam bomo podarili: 200 krat po 5 knjig (dvojke); 100 krat po 6 knjig (trojke); 75 krat po 8 knjig (četvorke); 50 krat po 10 knjig (petorice); 25 krat po 10 knjig (tombole).

Tombolam bomo dodali še 25 dodatnih dobikov v denarju (od 500 do 5000 lir). Vsak zadetnik tombole bo sam izžrebal vsoto, ki jo bo prejel poleg knjig.

Nedvomno ste spoznali korist knjižne tombole, ki bo pomagala beguncem in vam samim.

Vrtnarji letos prvič na živilskem trgu

Ze tri mesece vladajoča enoličnost in zapuščenost na Vodnikovem živilskem trgu so na veliko sredo 5. t. m. kaj pozivil ljubljanski vrtnarji, ki so se letos prvič pojavili na trgu. Druga leta so že mnogo poprej prihajali in prodajali razne mikavne rože. Letos niso na trg prišli s svojim cvetjem niti na dan pred sv. Jožefom, ko so druga leta navadno dan okoli Vodnikovega spomenika razstavili vse svoje lepo in umetno gojeno cvetje. Zakaj se letos vrtnarji tako pozni na trg? Omejiti so morali po svojih rastlinjakih ogrevanje. Niso imeli dovolj kurjave, da bi lahko vzdržavali svoje rastlinjake čez zimo v primerni toploti.

V sredo so torej vrtnarji prišli na trg. Pripeljali so prve lepe rože, poleg tega pa mnogo raznih sadik za grede. Lepo prekopane male njivice in grede namreč že čakajo na letos kasne sadike. Napredaj so imeli torej vrtnarji sadike raznih solat, zelja, ohrovtja in celo prve

cvetače. Zavoj sadik je bil po 3 lire. Nekatere petične gospodinje, ki nimajo sicer gredic, so v svoji iznajdljivosti kupovale te kot prvo solato. Kupile so po več zavojev, da bodo lahko domačim postregle s prvo domačo solato.

Živilski trg je bil drugače nekoliko bolj živahen kot druge dneve. Okoli neke prodajalke kisle repe, ki jo je imela tri sodeke, so stale gospodinje v vrsti. Ta ženska je prodajala tudi repine olupke, okisane, ki so primerna jed za veliki teden. Kakor v torek, je bilo tudi v sredo napredaj pri branjevalih precej cvetače, sedaj nekoliko lepše in boljše kot prvi dan, pa tudi cena je bila primerno nižja kot prejšnji dan. Poleg cvetače je bilo na trgu nekoliko regrata, ki je bil kmalu pokupljen, dalje je bilo na izbiro precej hrena. Veliko je sedaj povpraševanje po raznih semenih, posebno po čebuljku, ki ga na trgu redko človek dobi.

Novi grobovi

† S. Pavlina Lesjak. V Marijanišču v Ljubljani je dne 4. aprila umrla ženska sestra Pavlina Lesjak. V zavodu je opravljala službo bolnišnice strožnice 27 let. Pogreb bo v četrtek, 6. aprila, ob 4 popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Zalah k Sv. Križu.

† Rož Konrad. Po dolgi bolezni je v visoki starosti doživel železniški upokojenec gospod Rož Konrad. Rajnega bodo pokopali v petek ob treh popoldne iz kapele sv. Antona na Zalah. Sv. maša zadušnica bo v cerkvi Svete Družine v Mostah dne 11. aprila ob sedmih.

† Aleksej Krašeninikov. V Ljubljani je umrl po dolgi bolezni poštini uradnik in polkovnik ruske carske vojske g. Krašeninikov Aleksej. Pogreb bo v četrtek ob dveh popoldne iz kapele sv. Janeza na Zalah.

Naj rajni svetli večna luč, vsem njihovim dragim naše iskreno sožalje.

Osebnosti

Promoviral je na pravni fakulteti ljubljanske univerze dne 5. aprila 1944 za doktorja prava gospod Gorc Mitja iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

Diplomiral je na pravni fakulteti univerze v Ljubljani gospod Sušnik Martin iz Ljubljane. Iskreno čestitamo!

Zgodovinski paberki

6. malega travna:

I. 885. je zatisnil oči Metod, nadškof sirmijski. Metod je bil starejši sin visokega bizantinskega uradnika iz Soluna. Tudi sam je stopil v državno službo, pa se odrgal svetnemu življenju in odšel v samostan. Mlajši brat Konstantin (Ciril) pa se je posvetil znanosti in duhovnemu življenju. Po končanih študijah je bil posvečen v duhovnika in postal bibliotekar pri sv. Sofiji in profesor filozofije v Carigradu. Po nekaj letih je tudi on zapustil svetni sijaj in sledil bratu v samoto. Sveti mož se je odzval cesarjevu vabilu in odšel oznanjat Kristusa nauk nomadskim Kazarom v današnje južno Rusijo. Posebnih uspehov sicer ni dosegel, našel pa je ostane

ke papeža-mučenca sv. Klementa, ki jih je na povratku v Carigrad vzel s seboj. V tem se je obrnil moravski knez Rastislav, ki se je hotel otrestiti nemške cerkvene in politične oblasti, na bizantinskega cesarja s prošnjo, naj mu pošlje duhovnikov, ki bodo učili krščansko vero v domačem jeziku. Cesar je poveril nalogo bratoma Konstantinu in Metodu. Za pot na Moravsko sta se dobro pripravila; prevedla sta na slovanski jezik najpotrebnejše cerkvene knjige. Konstantin je sestavil poseben črkopis glagolico, ker stara grška pisava ni bila primerna za slovanske jezike. Delo svetih bratov je rodilo med Slovani bogate sadove. Na papežev poziv sta odšla brata v Rim, med potjo sta se ustavila pri slovanskem knezu Kocelju v Panoniji, ki se je močno navdušil za njuno delo. Papež je dela svetih bratov potrdil. Konstantin je stopil v Rimu v samostan in dobil ime Ciril; kmalu nato pa je umrl (l. 869). Metod se je sam vračal na sever. Ker je v tem izbruhnila vojna med Nemci in Rastislavom, je ostal v Panoniji pri knezu Kocelju, kjer je žel velike uspehe. Da bi dosegel samostojno cerkveno rganizacijo slovanskih ozemelj, je odšel ponovno v Rim, kjer je izposloval, da ga je papež imenoval za sirmijskega nadškofa z delokrogom v Panoniji in na Moravskem. Slovenska Panonija je postala tako za nekaj časa neodvisna v cerkvenem kot tudi političnem smislu, toda le za kratko dobo. Rastislav je bil premagan, sledil mu je Svetopolk, ki pa se je z Nemci pobotal l. 874. Mir med Nemci in Moravci je moral plačati Kocelj, ki ob tem času zgine s politične pozornice. Metoda pa nadomesti v Panoniji

Vsakdanja Ljubljana po kronistovih zapiskih

Zanimivosti iz zemljiške knjige

Zbirka zemljiškooknjižnih listin ni od srede februarja do konca marca zaznamovala in shranila nikakih kupnih pogodb, po katerih bi bil v zemljiški knjigi izvršen prenos lastninske pravice na kuppe. Od 1. aprila naprej se ti prenosi

lahko izvršujejo. Do konca marca je zemljiška knjiga zaznamovala že nad 900 episov ali bolje poslovnih števil. Sedaj se sprejemajo v dnevnik zemljiške knjige tudi vloge, ki se nanašajo na zemljiške knjige, spadajoče pod okr. sodišče Kočevje. Zaznamovanjih je že mnogo spisov, ki zadevajo posestva, ležajo v kat. občinah Poljane, Čremošnjice, Stara žaga in druge.

Marca vknjižena posojila

Zemljiškooknjižni urad je letos marca zaznamoval 48 predlogov za vknjižbo hipoteknih posojil v skupnem znesku 2.221.206 lir. Najvišje posojilo je znašalo 500.000 lir, ki ga je dovolil neki zasebnik na neko nepremičnino v k. o. Trnovsko predmestje. Najnižje posojilo pa je bilo 1.500 lir. Več posojil je doseglo vsote nad 100.000 lir. V marcu je bilo dalje zaznamovanih 27 predlogov za zaznambo vrstnega reda glede hipoteknih kreditov v skupnem znesku 8.119.000 lir. Najvišji kredit v vrstnem redu je dosegel vsoto 1.500.000 lir. Skupaj je bilo torej 75 predlogov za varnost hipoteknih posojil in kreditov v znesku 10.340.206 lir.

Razne nesreče in poškodbe

Mestni fizikat je pred dnevi objavil primerno opozorilo na pojav zelo nevarne bolezni, na naležljivo vnetje možganske mreže (meningitis), ki se tudi v Ljubljani pojavlja. Reševalna postaja je v zadnjem času prejelja v bolnišnico že več bolnikov, ki so zboleli na tej bolezni. To bolezen posebno pospešujejo slabe prehranjevalne in stanovanjske prilike. — V Planini pri Rakeku je 11 letni gozdni delavec Ignac Matičič pri sekkanju smrek spodrsnil in si zlomil desnico. — V Dobrunjah si je pri delu poškodoval levo nogo 53 letni delavec Jakob Boštjančič. — Na Polici pri Grosupljah je slamerenica porezala prste levice 12 letni cerkovnikovi hčerki Angeli Zavrlovci.

Segajte po Slov. knjižnici!

Za današnji dan

Koledar

Četrtek, 6. malega travna: Veliki četrtek: Sikst L. papež in mučenec; Celestin L. papež.

Petek, 7. malega travna: Veliki petek: Herman Jožef, apozn.; Hegesip, apozn.

Dramsko gledališče

Zaprto.

Operno gledališče

Zaprto.

Kino Matica

»Tonelli« ob 15, 17 in 19.

Kino Union

»Paracelsus« ob 16 in 19,15.

Kino Sloga

»Čudno naključje«, ob 15, 17 in 19.

Lekarniška služba

Nočno službo imajo lekarnarje:

mr. Sušnik, Marijin trg 5, Dou-Klanjšček, Gosposvetska c. 4 in mr. Bohinc ded., Cesta 29. oktobra 31.

Operno in dramsko gledališče

Repertoar za velikonocne praznike bo objavljen v jutrišnji številki.

Dnevna blagajna v Operi danes, v četrtek, ves dan ne bo poslovala. Predprodaja vstupnic za velikonocne praznike za Opero in Dramo bo od velikega petka dalje od 10.30—12.30 in od 16—18. Na veliko soboto popoldne bo blagajna zaprta.

Franciškski oder

Vel. ponedeljek, 16. aprila, ob 17: »Uboga Kristina«, Cene od 12 lir navzdol.

SK Moste (Š. D. Iztek). Pozivam vse igralce I. moštva, da se zanesljivo udeležijo strogo obveznega treninga na Maršovem igrišču za Kolinsko tovarno. Trening bo v četrtek od 18 dalje. Vsi in točno. Načelnik.

Izšla je zanimiva knjiga

Slovenčeve knjižnice

Fr. Knaflič:

„Lov na skrivnosti“

Slovenska originalna detektivska povest pretkana s humorjem. Zgodbe s čudnimi zapletmi se sučejo kar se da ugodno. Vse se konča brez krvi, brez ječ in v splošno zadovoljstvo. Vendar je napetosti dovolj, da bo branje vsakomur v užitek.

salzburška cerkev. Metod se je s svojimi učenci vrnil na Moravsko in nadaljeval svoje delo, pri čemer pa je naletel na odpor celo pri Svetopolku, ki je prišel pod močan nemški vpliv. Z Metodovo smrtjo je propadlo tudi njegovo delo, papež je prepovedal slovanske bogoslužje. Metodovi učenci pa so odšli med južne Slovence.

I. 1528. je umrl v Nürenbergu Albrecht Dürer, slavni renesančni slikar. V njem sta se uspešno spojili dediščina nemške slikarske tradicije in italijanska renesansa. On je tudi največji umetniški sodobne lesorezane in bakrorezne grafike. Po razgibanosti duhovne vsebine ga dosega le malo slikarjev vseh časov.

Drobne novice

Cenjene inserente vljudno opozarjamo, da izide velikonocna številka »Slovenca« v soboto popoldne in bo zaključek oglasnih naročil že v petek zvečer. Prosimo, da naročila za oglase pravočasno oddajo.

Maša zadušnica za pok. go. Franjo Zebro bo v sredo, 12. aprila, v stolnici ob 8. Otročel bodo imeli tokrat namesto prvi petek, počedenje presv. Rožnjega Telesa na veliki četrtek ob 15 v franciškski cerkvi. S seboj naj prinesejo molitvenike »Pri Jezusu«. Stariši, pošljite svoje otroke k tej lepi otroški pobožnosti!

Zahvala. Uslužbenke go. Mahnič so darovale 200 lir za Dom slepih namesto venca na krsto blagopokojnega g. Jožefa Mahniča. Za plemenit dar iskrena zahvala!

Za stare onemogle Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici so podarili uslužbenki mestnega domovinskega oddelka 360 lir v počastitev spomina pok. g. Ivana Petka, očeta g. Irma Bajželj, uradnice mestnega domovinskega oddelka. Mestno županstvo izreka dobrotnikom najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih. Počastite rajne z dobrimi deli!

Velikonocna razstava v galeriji Obersnel

odprta vsak dan do 20 zvečer.

Nekaj prirhov ne zaleže mnogo! Namesto njih kupiteraje trajno darilo. Zlasti doraščajoči mladini bo v veliko veselje za veliko noč »IVANHOE«, Scottov slavni roman z 200 slikami. Dobite ga v vseh knjigarnah in v uradništvu »Slovenca«.

Kdor se rad smeje ali joka, bo lahko oboje delal pri »Ubogi Kristini«, novi Mla-karjevi igri v štirih slikah, ki jo bomo uprizorili v franciškski dvorani na velikonocni ponedeljek, 16. aprila. Začeli bomo točno ob 17. Vstopnice (od 12 lir navzdol) v predprodaji v trgovini Sfilgoj, na dan predstave pa od 9.30—12 in od 15 dalje pri dnevi blagajni. Cene smo malenkostno dvignili, ker je čisti dobitek namenjen podpornemu skladu uršulnske gimnazije.

Se imate čas, da lahko naročite Mohorjeve knjige. Naročila sprejema samo se Mohorjeva prodajalna na Miklošičevi c. 19.

Prizgode malega Murenčka je naslov novi mladinski pravljic, katero je napisala Mi-

Bogoslužje velikega tedna v Ljubljani

Stolnica

Vse tri dni se začne obredi ob 7. Veliki četrtek: prva sv. maša ob 6, ob 7 velika škofova maša.

Obreda umivanja nog se udeležo na veliki četrtek, dne 6. aprila 1944, v ljubljanski stolnici sledeči starčki: Anton Čič iz Ljubljane, star 92 let; Anton Adam iz Borovnice, star 91 let; Tomaž Selškar iz Ljubljane, star 87 let; Alojzij Poljanec iz Ljubljane, star 86 let; Franc Verbič iz Ljubljane, star 84 let; Ivan Rant iz Ljubljane, star 83 let; Jernej Bizjak iz Ljubljane, star 83 let; Alojzij Lukner iz Ljubljane, star 83 let; Jožef Šušteršič iz Ljubljane, star 79 let; Tomaž Kalan iz Ljubljane, star 79 let; Anton Brandšteter iz Ljubljane, star 76 let; Mihael Predanič iz Ljubljane, star 75 let. Skupna starost starčkov znaša 998 let.

Veliki petek: ob 5.30 sv. križev pot, potem skupna molitvena ura. Ob 7 se prične cerkveno opravilo, slovesne molitve, pasijon, odkritje in češčenje sv. križa. Nato se prenese sv. R. T. iz božjega groba na glavni oltar, kjer je kratka maša prejšnji dan posvečenih darov. Potem se sv. R. T. prenese v božji grob, kjer ostane izpostavljeno. — Ob 19.30 je zadnja postna pridiga prevz. g. škofa dr. Gregorija Rožmanna. Po pridigi pojo gg. bogoslovci slovenski pasijon.

Velika sobota: ob 5.30 blagoslov ognja. Ob 7 se prične drugi obredi: blagoslovi se velikonocna sveča, pojo se prerokbe, nato se blagoslovi kratna voda. Okrog 8.30 se začne slovesna sv. maša, po listu se zapoje velikonocna Aleluja. — Ob 15 blagoslov ještvin. Ob 16 se slovesne pete »Velikonocne jutranjice, potem Vstajenje v cerkvi. Procesije ne bo.

Velika nedelja, Velika noč: ob 5.30 blagoslov ještvin, ob 5.45 kratka pridiga, ob 6 sv. maša. — Ob 9 bo slovesna škofova pontifikalna maša. Po sv. maši bo prevz. g. škof podelil papežev blagoslov, a katerim je združen popolni odpustek za vse navzoče pod navadnimi pogoji. Tihe sv. maše bodo ob 10.30, 11 in 11.30. — Potresne procesije na Veliko nedeljo popoldne ne bo, pač pa bodo ob 15 v cerkvi sv. Jožefa slovesne pete litanije s prošnjami molitvami, da bi nas Bog obvaroval šibe potresa.

Pri sv. Petru

Veliki četrtek: ob 6 tih sv. maša a sv. obhajilom; sv. obhajilo se deli zatem vsake pol ure do 7.30; ob 8 slovesna sv. maša s skupnim obhajilom duhovnikov in vernikov. Po sv. maši se prenese sv. R. T. na stranski oltar, nakar se odkrije oltarji; ob 15 pete jutranjice; ob 19.30 skupna molitvena ura. — Veliki petek: sv. opravilo se prične ob 7. Po molitvah in prošnjah sledi odkritje in počedenje sv. križa, maša Predposvečenega, prenos sv. R. T. v monštranci v božji grob, kjer ostane izpostavljen v javno češčenje do večera; od 10—11 molitvena ura šolske mladine; ob 15 pete jutranjice; ob 19.30 pridiga, nato pete žnlostink. — Velika sobota: ob 6 blagoslov ognja, velikonocne sveče in krstne vode, nato slovesna sv. maša z obhajilom vernikov. Popoldne blagoslov velikonocnih jedil; ob 13 v Mestnem zavetišču za onemogle, ob 13.30 v konzumu na Zaloški cesti, ob 15 v faral cerkvi; pri Sv. Križu je blagoslov jedil ob 13.30, v gradu Kodeljevo ob 14.30; po podružnicah ob navadni uri; ob 17 slovesne pete velikonocne jutranjice, nato pa Vstajenje v cerkvi. Po blagoslovu z Najsvetejšim darovanjem za sveče in za cerkveno razsvetljavo. — Na veliko noč: ob 9 slo-

lica Kitek, bogato ilustrirala ga, inš. arh. Vogelinkova. Knjiga je izšla v založbi L. Schwentner, Prešernova 3.

Za veliki teden al kupite pomilko zbirko Vida Vaufer:

Križev pot
S posnetki Bergantovega križevga pota v Stični. — Eleganta izdaja. Broš. 15 lir. LJUDSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI Pred škofijo 5. Miklošičeva cesta 5.

Odjemalcev plina. Dne 6. in 7. t. m., torej v četrtek in petek pred Veliko nočjo, bo ljubljanska mestna plinarna podaljšala oddajo plina pod normalnim pritiskom večernih urah do 22. Na to opozarjamo vse odjemalce plina za kuho in peko zato, da prelože v teh dneh peko in kuho na te večerne ure. Ker se zelo množe naročila za češčenje plinskih kuhalištev in štedilnikov, ravnanstvo plinarne prosi, da opravijo to odjemalci sami, saj za to ni potrebno strokovno znanje. Tudi regulacija gorilcev kuhalištev naprav ni težka. Mnogo gospodinj, ki so svoj čas obiskovale predavanja o plinski kuhli, vedo, kako se tej stvari streže in to opravijo same. Prištedijo si ne potrebne izdatke, plinarni pa, kateri primanjkuje nameščenec, olajšajo poslovanje.

Namesto prirhov darujte letos slovenske knjige našim bratom in sestram, bivajočim zunaj naše pokrajine. Vsaka knjiga bodi velikonocni dar, ki ga položimo domu na oltar. Knjige sprejema iz naklonjenosti »Ljudska knjižnica« na Miklošičevi cesti 7, I. nadstropje, desno, od 9—12 in 14—18.

Predprodaja KINO »UNION« za praznike:

v četrtek: od 11—12 in 15—19; v petek blagajna ne posluje; v soboto: od 11—12 in 18—19.30; v nedeljo od 9.30 do 12.

Poizvedovanja

Opozorilo trgovcem. Obveščamo vse trgovce, da je bil izgubljen odrezek posebnega nakazila za sladkor (30.70 kg) štev. 12589 za mesec april, izdan od mestnega prehranjevalnega urada v Ljubljani. Najditelj se naproša, da odda odrezek pri upravi Zavoda za novotvorbe, vse trgovce pa opozarjamo, da ne izroče sladkorja ob predložitvi izgubljenega nakazila.

Sv. Jakob

Veliki četrtek: ob 5.45 sv. obhajilo, nato sv. maša. Do glavne sv. maše, ki bo ob 7, se bo še večkrat obhajalo. Večerna pobožnost se prične ob 19.30. — Veliki petek: ob 6.30 sv. križev pot, ob 7 se začnejo obredi. Večerna pobožnost ob 18.30. — Velika sobota: obredi se začne ob 6, sv. maša, pri kateri se oglaš aleluja in zvonomi, bo okrog 7. Od 13.30—17 bo v cerkvi sv. Florijana vsake pol ure blagoslov velikonocnih jedil. Slovesnost vstajenja se začne ob 18. — Velikonocna nedelja: slovesna maša bo ob 7, popoldanska pobožnost pa ob 19.30.

Cerkev sv. Jožefa

V četrtek in petek ob 16 bodo jutranjice s petjem žalostnik preroka Jeremija. Verniki vabimo, da se vseh obredov udeležujejo s knjižnicami Mohorjeve družbe »Veliki teden«, kjer so razložene vse cerkvene molitve.

Na veliki četrtek je samo ena, in sicer slovesna sv. maša ob 8. Obhajalo se bo ob 5.30 do 7 vsake pol ure; med sv. mašo pa bo skupno velikonocno sv. obhajilo. Po maši se Najsvetejše prenese v kapelo in se zgane častna straža pri božjem grobu. Ob 19.30 bo Sveta ura s petjem in molitvami iz knjižnice »Z Jezusom na Olski gori. Vabimo, da se verniki udeležijo vseh obhodov pri obredih velikega četrta in velikega petka. — Na veliki petek se prične cerkveno opravilo ob 7.30. Najprej slovesne molitve, pasijon, odkritje in počedenje sv. križa. Nato se prenese sv. hostija iz božjega groba na veliki oltar, kjer je kratka sv. maša predposvečenih darov. Po maši se prenese Najsvetejše v božji grob, kjer ostane slovesno izpostavljeno do 21. — Na veliko soboto se izpostavi Najsvetejše v božjem grobu ob 5.30. Ob 7.30 je pred cerkvijo blagoslov ognja, nato v cerkvi blagoslov velikonocne sveče, pojo se prerokbe iz stare zaveze in litanije vseh svetnikov. Okrog 8.30 se začne slovesna sv. maša. Po berilu se zapoje velikonocna Aleluja. Sv. obhajilo se deli samo med sv. mašo. Od 13—16 je vsake pol ure blagoslov velikonocnih jedil. Ob 17.30 se začne slovesne velikonocne jutranjice, nato se vrši ob 18 slovesno Vstajenje. Procesija se pomika po vsej cerkvi; udeležijo se je vse kongregacije in drugi verniki. Po procesiji je darovanje sveč in darov za sveče okrog glavnega oltarja. — Na veliko nedeljo je ob 8 slovesna sv. maša z orkestrom. Ob 15 slovesna potresna pobožnost vseh ljubljanskih župnij: pete litanije Matere božje in prošnje za odvrnitev potresa. Vso pobožnost vodi prevz. g. škof dr. Gr. Rožman.

Cerkev Srca Jezusovega

Veliki četrtek: ob 6 slovesna sv. maša. Obhajilo vernikov samo pred in med sveto mašo. Po sv. maši prenos Najsvetejšega k stranskemu oltarju. Ob 16 cerkvene molitve. — Na veliki petek se začne sv. obredi ob 7. Ob 16 cerkvene molitve; ob 18.30 sv. križev pot. — Na veliko soboto se začne aveti obredi ob 5.15. Sv. maša se prične približno ob 6.30. Sv. obhajilo samo med sv. mašo. Ob 15 se bodo blagoslovile velikonocne ještvine. — Velika nedelja: ob 5.15 sv. maša z obhajilom vernikov. Ob 6 slovesnost Gospodovega vstajenja. Takoj po zahvalni pesmi, blagoslovu z Najsvetejšim in obhajilu vernikov slovesna sv. maša. — Tihave maše: ob 6.30, 7, 7.30, 8, 9 in 10. Ob 17 pridige ne bo, pač pa bodo ob 17 pete litanije z blagoslovom.

Kundmachungen der Ernährungsanstalt

Abgabe von Kondensmilch

Anf die Milchbezugskarten mit der Bezeichnung B in der Ecke oben rechts, welche Berechtigten zwischen dem 60. und 75. Lebensjahre ausgeben wurden, entfallen zwischen dem 6. und 13. d. M. je 60 Dg Kondensmilch, die von den mit 20. März ausgeschalteten Molkereien ausgegeben werden wird. Von den frische Milch vertellenden Molkereien wird die Kondensmilch nur von Molkereien Doberlet, Kolar, Korosec, Lupino und Zorž abgegeben. Sollte in einer Molkeriei die Milch ausgeben, sollen sie Bezugsberechtigte in allernächster beziehung. Preis: 25 Lire für 1 kg (15 Lire für 60 Dg). Molkereien sollen am 15. d. M. der Milchabteilung zur Kontrolle sämtliche Bestellhefte, die sie von den Milchbezugskarten rechts unten abschneiden, vorlegen.

Abgabe von Frischmilch im April

Im Monate April bekommen: 1. Kinder bis zum 1. Jahre 1 Liter täglich; 2. Kinder bis zum 3. Jahre 1/2 Liter täglich; 3. Kinder vom 4. bis 7. Jahre jeden Montag, Mittwoch und Freitag je 1 dcl; 4. Kranke (hierher gehören auch Anwesenheiten mit eingetragener Menge in der Gruppenabteilung) und Personen über 75 Jahren jeden Dienstag, Donnerstag und Samstag je 2 dcl; 5. werdende Mütter täglich 1/2 Liter.

Für jede Veränderung bei der Milch-zuteilung den Gruppen 3. bis 5. bekommen

Molkereien entsprechende Bestätigungen, die sie an sichtbarer Stelle im Verkaufsladen aufgehängt haben müssen.

Kaj je novega pri naših sosedih?

S Spodnje Stajerskega

O hormonih je predaval v okviru ljudske prosvete v Mariboru dr. Graupner, ki je prispeval z vseučilišča v Monakovem.

Zanimiv razpis štajerske domovinske zveze. V Mariboru bo sprejemala najkasneje do 15. maja štajerska domovinska zveza izdelke, ki bi bili primerni za darila ob rojstvih, porokah in drugih slovesnostih. Odsek za kulturo pri štajerski domovinski zvezi je razpisal zaradi pomanjkanja primernih daril še posebno tekmovanje za take izdelke in bodo znašale nagrade za najbolj posreženo od 50 do 500 mark.

Obratno zborovanje v Celju. Pred nedavnim je bilo v Celju obratno zborovanje nameštencev gostinske, tujsko-prometne in trgovinske stroke. Govoril je zbranil okoli vodja Dorfmeister, ki je najprej poudaril, da je treba govoriti nemški jezik prav v sedanjih časih, nato pa je obravnaval politična in vojaška vprašanja. Ženam in možem v javnih službah pa je govoril vodja

okrožnega urada Haackel. To zborovanje je bilo prav tako lepo obiskano in je obravnavalo zlasti vprašanja, ki se tičejo javnih nameštencev.

Iz Hrvaške

Socialna akcija vodstva nemške narodnostne skupine v NDH. Vodstvo nemške narodnostne skupine na Hrvaškem smatra v letošnjem svojem delovnem programu za svojo glavno nalogo, da preskrbi vse nemške družine, ki so ostale brez sredstev zaradi komunističnega divjanja. »Donau Zeitung« poroča, da bo vodstvo narodnostne skupine preskrbelo vsem beguncem nove eksistence ter jim z vsemi sredstvi pomagalo obnoviti porušene in poškodovane domove.

Vzajemna muslimanska pomoč. Vodstvo hrvatske muslimanske dobrodelne organizacije »Merhamet« je v zadnjem času dobilo od muslimanov, kateri so se pred leti izselili iz Bosne v Turčijo, večjo podporo za vzdrževanje muslimanskih sirot in potrebnih muslimanskih družin v Bosni in Hercegovini.

V marcu kaznovani kršilci prehranjevalnih predpisov

Zaradi neopretnosti prejemnika živilskih nakaznic so bili kaznovani z globami:

Gartner Milan, izolat. Ob Ljubljani št. 21, 500 lir; Sinkovec Julijana, zasebnica, Meningerjeva 19, 300 lir; Stirn Josip, profesor, Karmnorjska 6, 1500 lir; Magister Marija, upokojenka, Dolenjska 72, 1500 lir; Benedičič Ana, zasebnica, Mala dolnarska 4, 100 lir; Kinkela Sonja, zasebnica, Društvena 19, 500 lir; Marencić Jozef, usnj. pom., Celovška 14, 1000 lir; Skrbina Marija, posestnica, Kamna gorica 2, 500 lir; Ostrelje Pavla, babica, Stari trg 11, 500 lir; Simonič Kristina, zasebnica, Zabjek 6, 1000 lir; Perin Aljojz, zasebnica, Slomškova 19, 300 lir; Pirnat Ciril, trgovec, Resljeva 13, 2000 lir; Jerač Ferdinand, čevljar, Polnarska nasip 40, 1500 lir; Jerač Ana, asistentka, Resljeva 9, 2000 lir; Burnik Fani, šivilja, Smartinska 24, 200 lir; Novak Justina, zasebnica, Ribniška 7, 200 lir; Tereškani Katarina, vdova, Zaloška 131, 1000 lir; Anžlovar Ana, zasebnica, Stefanova 16, 500 lir; Arko Ana, zasebnica, Trška 42, 1000 lir; Firm Ivan, zasebnica, Trška 83, 3000 lir; Glavac Rozalija, zasebnica, Zvezna 8, 500 lir; Guzi Ivan, zasebnica, Koroska 2, 5000 lir; Jovanović Rada, učiteljica, Marmontova 35, 1000 lir; Kavčič Jozef, železničar v p. Vojna pot 32, 500 lir; Kováč Avgusta, uradnica, Zalokarjeva 11, 2000 lir; Petrič Avgust, ml., pom., Vinčarjeva 3, 500 lir; Potočnik Marija, zas., Tovarniška 25, 100 lir; Konič Vinko, jetn. paznik, Povšetova 76, 1000 lir; Rupnik Josipina, zas., Dombarina 19, 800 lir; Zidan Vinko, kurjač, Stepanja vas 8, 500 lir; Kandare Marija, kuharica, Vidovdanska c. 1, 3000 lir; Pogajen Franciska, zas., Trška 83, 2000 lir; Požar Nikola, abiturient, Usnjarska 2, 1000 lir; Stermesky Marija, zas., Trška 11, 1000 lir; Cergan Marija, del., Trška 16, 1000 lir; Filipič Ernest, sand. nar. v p., Gerbičeva 21, 1000 lir; Friskovec France, usl. tob. tov., Gerbičeva 28, 1000 lir; Matvežič Franciska, zas., Marmontova 45, 500 lir; Sojar Anton, pos., Viska 66, 100 lir; Vidmar Olga, učiteljica, Gerbičeva 41, 1500 lir; Vovk France, upok., tob. tov., Gerbičeva 19, 4000 lir; Bedič France, trg. zast., Ribarjeva 1, 2000 lir; Krakar Marija, zas., Gerbičeva 19, 1000 lir; Kravčič Emilija, zas., Gerbičeva 19, 1000 lir; Lap Elizabeta, zas., Gerbičeva 7, 200 lir; Mahkota Anton, učitelj v p., Zelena pot 7, 2000 lir; Stular France, učitelj, Ribarjeva 6, 500 lir; Vadnov Jerica, zas., Gerbičeva 20 a, 200 lir; Bitene Stefani, zas., Jarska 49, 1500 lir; Hrovat Ana, snalžila, Vilharjeva 3, 500 lir; Očbič Ivan, strojnik, Nova Jarska 37, 1000 lir; Rejak Anton, zas., Stefanova 37, 1000 lir; Čibaj Avgust, želez., Vidovdanska 55, 1500 lir; Dominec Julijana, zas., Vodovodna 22, 200 lir; Fornazarič Anton, zidar, Mandelčeva 7, 500 lir; Frankl Stefanija, uradnica, Zelarska ul. 9, 1000 lir; Korzun Berta, zas., Vodovodna 56, 200 lir; Kleinselt Antonija, zas., Vodovodna 22, 500 lir; Letnar Ivan, trg. zast., Stefanova 38, 5000 lir; Mihajl Roza, zas., Zelarska 11, 1500 lir; Primce Marija, zas., Gerbičeva 12, 2000 lir; Smrkar Franciska, zas., Kapusova 3, 100 lir; Smrkar Marija, zas., Vodovodna 86, 500 lir; Marinišek Milena, zas., Verovškova 51, 1500 lir; Potočnik Marija, zas., Vodnikova 103, 200 lir; Zlatnar Amalija, zas., Milčinska 66, 1000 lir.

Zaradi prodaje blaga po neodobreni ceni in brez oznake cene so bili kaznovani z globami in odvzemu blaga (v oklepajih): Pantar Anton, trgovec, Dol. Logatec, odst. okr. glav. v Ljubljani; Uraščević Pavla, gostilničarka, Sv. Petra 3, 1000 lir; Arko Anton, trg. z les. poh. Jernjeva 8, 2000 lir; Mohamed Milan, elastičar, Parnova ul. 22, 500 lir; Pezdri Ivan, trgovec, Gradišče 3, 2000 lir (27 žemelj, 120 kg aalami); Korolj Anta, poslov., Rož. dol. C. XV-17, 100 lir; Bajec Anton, vrtnar, Trška 45, 2500 lir; Bizovičar Ivan, vrtnar, Miklošičeva 17, 2500 lir; Čeh Ivan, vrtnar, Gasilska cesta 14, 2000 lir; Ferant Anica, ovčelnik, Pleterska 23, 2000 lir; Kajfod Anton, urar, Sv. Petra 2, 2000 lir; Keča Ljubisav, evetl., Linhartova 5, 2000 lir; Kovčič Marija, trgovka, Miklošičeva 32, 2000 lir; Puh Marija, evetl., Strelška 9, 1500 lir; Skale Janko, evetl., Puharjeva 5, 4000 lir; Zajc Amalija, evetl., Gosposvetska 13, 2000 lir; Dremelj Ivan, pos., Rudnik 42, 3000 lir; Gerovac Matej, trg., Cigaletova 11, 3000 lir; Simonič Milos, trg. zast., Zabjek 6, 500 lir;

Gruden Jakob, branjevo, Gerbičeva 9, 500 lir; Lombar France, usl. cest. žel., Celovška cesta 160, 200 lir; Svetina Ana, trg., Kongresni trg 3, 500 lir; Benedičič Ivanica, evetl., Frankišanska 10, 2000 lir; Sokile France, trgovec, Breg 20, 1000 lir; Vebor Silva, trg., Gradaška 10, 300 lir; Mahar Leopold, Ulica 3. maja 7, 2000 lir; Lampič Ivanka, Polnarska 41, 500 lir; Verbič Anton, trg., Gankarjevo nahr. 1, 500 lir; Mehmei Jusuf, elastič., Salendrova 6, 4000 lir; Meden Evgenija, trg., Jurčičev trg 7, 500 lir; Kováč Jozef, gost., Smartinska cesta 22, 1000 lir.

Zaradi prodaje žemelj brez kart so bili kaznovani z globami in z zapleno žemelj: Planinšek Bruno, pekarna, Starčeva 16, 1000 lir (270 žemelj); Habjan Marija, gost., Celovška 41, 500 lir (80); Gabrijel Anton, pek., Trška 54, 1000 lir (130); Marinč Anton, pek., Ciril Metodova 77, 4000 lir (500); Pišek Vinko, pek., Zaloška 119, 500 lir (100); Vovk Josip, pek., Rožna dol. C. II-14, 1500 lir (175); Zupančič Majda, gost., Gosposvetska 8, 1000 lir (68).

Zaradi prodaje jabolk po pretirani ceni so bili kaznovani z globami in zapleno jabolk (v oklepajih): Andrejač Marija, branjeva, Fundkova 22, 1000 lir (35 kg jabolk); Lavrih Marjeta, branjeva, Strelška 10, 1000 lir (27 kg); Lohinik Helena, branjeva, Galjevska 172, 1000 lir (7 kg); Podborski Helena, branjeva, Sv. Petra 32, 1000 lir (60 kg); Zdoje Jozef, branjeva, Koseze 61, 1000 lir (24 kg).

Zaradi nakupa mesa in kož na črni borzi so bili kaznovani z globami in zapleno blaga (v oklepajih):

Cervinac Stanko, mesar, Kapitiška 11, 500 lir (1 koža); Jančar Alojz, delavec, Slomškova 13, 500 lir (2 koži); Rakušek Jakob, žel., Bezenškova 28, 500 lir (8 kg svini. mesa); Poljak Hinko, mesar, Korytkova 26, 500 lir (14 kg gov. in tel. mesa); Sivie Martin, mesar, Trška 81, 1000 lir (60 kg gov. mesa); Lombar Anica, gost., Vodnikova 65, 1000 lir (8 kg svini. mesa); Vrhovec Albin, gost. in mesar, Borštnikov trg 3, 5000 lir (20 kg tel. mesa in 1 koža); Stanič Ljode, mesar, Vodnikova 169, 3000 lir (40 kg tel. mesa a kožo); Bergez Anton, žel., Brezovičeva 7, 2000 lir (16 kg svini. mesa); Ziskar Jerica, gost., Prešernova 9, 3000 lir; Legat Marija, Predovičeva 1, 1900 lir.

Zaradi nakupa prašice in nabave goved brez dovoljenja so bili kaznovani:

Rodež Stefan, mesar, Trška 88, 2000 lir, zaplenba: 81 kg slanina, 77 kg svini. mesa, 5 kg drobovine; Dalar France, mesar, Trnovski pristan 4, 5000 lir, 60 dni osebne zapore, 60 dni odvzema obratne pravice, zaplenba 410 kg teške krave 332 kg teškega teleta; Jaklič Josip, mesar, Društvena 21, odst. okr. glav., zaplenba: prašič 41, 35 kg tele 35 kg; Denovšek Ivan, last. trgovec, Bohoričeva 18, odst. okr. glav., zaplenba: 7 kg drobovja, 14 kg ječmena, 70 komadov jaje.

Zaradi nabave sveže slanin na črni borzi je bil kaznovan: Gornik Ferdinand, zasebnik, Drabovnjakova 7, a 2000 lirami.

Zaradi pomanjkljive sestave faktur je bila kaznovana: Samec Iva, trg., Mestni trg 21, z globom 500 lir.

Zaradi povzkanja cen knjigam brez odobrenja je bil kaznovan: Uhlir Hugo, industrija, Vodnikova 93, z globo 300 lir.

Zaradi posesti prevelike količine soli je bil ovaden drž. tož. in je bil zaplenjenih 75 kg soli Grosku Antonu, trgovskemu pomočniku, Wolfova 5.

Zaradi oddaje razloženih živil brez odobrenja so bili kaznovani z globami: Ciber Barbara, trg., Ceretova 17, 5000 lir; Menclinger Tomaž, trg., Sv. Petra 43, 4000 lir; Klemenčič Jozef, trg., Zalokarjeva 11, 2000 lir.

Zaradi prodaje regrata in motovilca po pretirani ceni sta bili kaznovani z glob.: Avsee Franciska, branjeva, Dolenjska cesta 12, 2000 lir; Brecljnik Marija, branjeva, Vel. dolnarska 21, 1000 lir.

Zaradi prodaje tobakov kmet in zlorabe istih ter nakupa in prodaje tobakov so bili ovaden državnemu tožilstvu v Ljubljani:

Mičetič Milan, delavec, Kozarje, obenem mu je zaplenjeno 1900 cigaret; Laznik Vladimir, dijak, Kozarje 78; Srčnik Ivan, zelezničar v p., Zaloška 48; Srčnik Aleksandra, priv. uradnica, Zaloška 48; Srčnik Ivan, poštni uradnik, Zaloška 48; Makovec Milan, mlz. pom., Florjanska 13; Bondarjev Ivan, delavec, Florjanska 13.

Nova pesniška zbirka v Zagrebu. — Znanj hrvatski lirik Gustav Krklec je izdal najnovejšo knjigo svojih pesmi pod naslovom »Darovi za brezimenec«.

Zagrebaški akademiki imajo svojo glasilo. Zagrebaški akademiki so prišli izdajati svoj polmesečnik pod naslovom »Pluge«.

Nastopna audienca novega romunskega poslanika. Novi romunski poslanik v Zagrebu dr. Mitileneu je bil to dni sprejet pri Poglavinu ter mu je izročil poverljive listine romunskega kralja o svojem imenovanju za poslanika v Zagrebu.

Iz Srbije

Prvi okrožni svet v Srbiji. V Kruševu v Srbiji je pred dnevi zasedal okrožni svet za kruševsko okrožje. Okrožni svet je sestavljen iz predsedništva in treh delovnih odborov. V delokrog prvega odbora spadajo vsa vprašanja, ki se nanašajo na srbsko vero, duhovno kulturo in vzgojo. V njem so zastopniki srbske pravoslavne duhovščine, profesorji in ljudsko-šolski učitelji. V drugem delovnem odboru bodo reševali vsa gospodarska vprašanja. Njegovi člani so zastopniki kmetov, trgovcev, obrtnikov in posameznih industrijskih podjetij. V delokrog tretjega odbora pa spadajo vsa vprašanja, ki se nanašajo na narodno obrambo. Zato so v njem zastopani oddelki srbskih prostovoljcev, srbske državne straže, invalidske organizacije, policije, sodniki in državni pravdniki ter zdravniki.

Novo mesto

Zanimivo predavanje. V nedeljo, 2. aprila je bilo v Prosvetnem domu zanimivo skiptično predavanje o Fatimi. Predaval je g. p. Tarežij. Popeljal je poslušalce v daljno Portugalsko, ki je med maloštevilnimi državami tako srečna, da ni okusila grozot druge svetovne vojne. Po prikazovanjih Marijinih v Fatimi trem pastirkom, se je v Portugalski pričel duhovni preporod. Prej frazonske države, je postala kmalu katoliška. Dočim je sosednja Španija občutila v polni meri komunističen raj, je bilo Portugalski tudi s to šibo božjo prizanešeno. Predavanje je bilo napovedano za prejšnjo soboto kot zaključek verske obnove za begunce, pa je bilo zaradi zasedbe Prosvetnega doma odloženo. Vkljub neugodni uri — ob 11 dopoldne je bila udeležba polnolna, saj je bila dvorana skoraj popolnoma zasedena.

Pisarna podružnice škofije dobrodelne pisarne se je preselila iz Kondričeve hiše v žensko bolnišnico.

Narodniki »Slovenstvo« knjižnice naj dvignejo izšle knjige: »Herodež« in »Brez doma«.

ČRKOVNICA

a - a - a - a - d - e - h - h
- i - i - k - k - k - k - m -
- n - n - o - o - o - o - r - r -
- r - r - s - s - s - t -

ot
ot
ot
ot
ot

Iz 30 črk sestavi 6 besed, ki — v drugem redu — pomenijo:

grški zgodovinar; slovenska pokrajina; mesto v Južni Italiji (morski preliv); del Velike Britanije; karantanski vojvoda v 8. stol.; lepota.

Oddajniška skupna »Jadranska primorje«

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za 6. april:
7 Poročila v nemščini — 7.10 Jutranji pozdrav; vmes: 7.30 Poročila v slovenščini — 9 Poročila v nemščini — 9.10 Koračnica, napoved sporeda v nemščini in slovenščini, nato koračnica — 12 Opoldanski koncert — 12.30 Poročila v nemščini in slovenščini — 12.45 Veseli zvoki za premor — 14 Poročila v nemščini — 14.10 Vsakemu nekaj — 17 Poročila v nemščini in slovenščini — 17.15 Mali koncert — 18.45 Velikonočni običaji — 19 Komorna glasba — 19.30 Poročila v slovenščini, napoved sporeda — 19.45 Glasbena medigra — 20 Poročila v nemščini — 20.15 Glasba za delopust izjava dunajski simfonični orkester — 21 Operne melodije izjava radijski orkester pod vodstvom dirigenta D. M. Sijanca — 22 Poročila v nemščini.

Naš novi podlistek!

»Slovenec« bo začel kmalu objavljati nov podlistek in sicer povest iz časa Kelto. Povest bo izhajala pod naslovom »OSVETA« in je časovno in krajevno zgodovinsko dognana.

Kjer so v zaklonišču dimniška vrata, jih je treba zamazati z ilovico, da ne pride zaradi zračnega pritiska v zaklonišče dim, saje itd.

MALI OGLASI

BAČEM SOBICO za katero bi delala nekaj ur na dan, Hudolin pri Terariu — Mandelčeva 15, Trnov. —
MOSKO VERIZICO kupim. Ponudbe poslati upravi »Slovenec« pod »Fratane« št. 2856.
POROČNI PRSTAN kupim. Ponudbe poslati upravi »Slovenec« pod »Fratane« št. 2856.
OVČARSKI PES velik, rjav-sive barve, na hrbtni na več mestih postrizen in na vratu ima pas s svetlimi gumbi in nosi nagobnik, se je izgubil. Najditi naj ga odda proti odškodnini na Vidovdanski št. 9.
GNOJ, PRASIJI prodam. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 2853.

KOTEL (90 lit.) s pipami in tušem — prodam. Poizve se pri »Proteza«, Krekov trg št. 10.

PRAVE JUTA VRECE lepe prave jute vreče, dokler traja zaloga ugodno napredaj. Petarčič, Ljubljana — Ciril Metodova št. 33, pri Trdojci.

BELO SANSKO spalnico z žimnico in vložkom, snažno prvotno ohranjeno prodam za 5000 lir. Naslov pove upr. »Slovenec« pod št. 2829.

VINSKO KISLINO kupi kemija industrija v malih, celotnih partijah. Ponudbe je nasloviti: Cassetta 1936 »Unione Publicitaria« Italica, Milano.

OTROČKO POSTELO in športni voziček ugodno prodam. Naslov pove upr. »Slovenec« pod št. 2827.

KNJIŽNA ZBIRKA »SVET« 2 POSTELJI s modrici in nočnimi omaričami, izvrstno ohranjeno ugodno prodam. Naslov pove upr. »Slov.« pod št. 2823.

Srebrnino kovance in druge predmete ter dragocenosti vsake vrste kupimo. Izkupnina gotovna. RUDOLF ZORE Ljubljana Gledališka ulica št. 12

SEMENA črne detelje, lucerne, pese in trave — dobite pri Francu Pogodniku, Dunajska cesta št. 33, javna skladišča.

STEKLENICE razne vrste, kupujemo. Plačamo dobro. Na vašo željo jih preverimo na domu. — B. Guštin, Vodnikov trg št. 2.

KUPUJEMO: otroške vozičke, kolesa, gume za kolesa, — šivalne in druge stroje, harmonike itd. — »PROMET«, nasproti križniški cerkve, (k

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

KINO »UNION« 12-21

Dance zadnjikrat! Grandiozna filmska vizija iz življenja slavnega zdravnika, dobrotnika trpetega človeštva

»Paracelsus«

Werner Kraus, Mathias Wiemann, Annelies Reinhold, M. Uriel itd.

Predstave ob delavnikih: 16 in 19.15

KINO »MATICA« 12-41

Ljubljana drama iz varietetskoga življenja. Senzacionalne atrakcije na vrvi.

»Tonelli«

V glavni vlogi: Ferdinand Marian, Winnie Markus, Mady Babi

Predstave ob delavnikih: 15, 17 in 19

KINO »SLOGA« 17-30

Krasna glasba, zaljubljena srca, mladost in lepota je vsebina zabavnega in finega humorja polnega Terra-filma v mojstriški režiji Geze v. Bolwary.

»Čudno naključje«

Elfie Mauerhofer, Hans Söhner, Maria Koppenhöfer, Lisa Lesko i. dr.

Predstave ob delavnikih: 15, 17 in 19

KLOBUČARNA »PAJK«

Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.

Zaloga klobukov. — Se priporoča RUDOLF PAJK, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38

Miklošičeva cesta št. 12. (Nasproti hotela Union)

Zahvala Ob nesreči, ki nas je zadela z nepričakovano smrtjo, ko nas je za vedno zapustil naš zlati oče, stari oče, brat, tast, svak, gospod

Kuder Anton sodni svetnik in predsednik kazenskega senata v pokou

smo prejeli veliko izrazov prišernega sočustvanja, da se zanje ne moremo vsakemu posebej zahvaliti, se na tem mestu vsem najiskrenejše zahvaljujemo.

Posebna hvala primariju g. dr. Ivanu Gosdču za očrtovalsko nego in skrb v bolnici ter dr. g. duhovnikom in vsem onim, ki so nam v tej globoki žalosti stali ob strani odprli rok in onim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in zakrli njegov domok s cvetjem.

Novo mesto, dne 21. marca 1944. Zalujoči ostali

KUPUJEMO: prazne cementne in silne papirne vreče. PETROFFA, Tyriseva 35.

STARE URE zapestate, žepne in budilke, samo prav dobro ohranjene, kupim. Janko Jazbec, Miklošičeva cesta 12.

PISALNI STROJ dobro ohranjen, po možnosti boljše znamke, kupim. Gerovac, Kolodvorska ul. 8. (k

SEMENA črne detelje, lucerne, pese in trave — dobite pri Francu Pogodniku, Dunajska cesta št. 33, javna skladišča.

STEKLENICE razne vrste, kupujemo. Plačamo dobro. Na vašo željo jih preverimo na domu. — B. Guštin, Vodnikov trg št. 2.

KUPUJEMO: otroške vozičke, kolesa, gume za kolesa, — šivalne in druge stroje, harmonike itd. — »PROMET«, nasproti križniški cerkve, (k

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

dobrota hrana ZA NASO DEČO

KRISTUSOVO TRPLJENJE V LUČI ZGODOVINE

SLOVENE

6. aprila 1944

14. ČETRTKOVA STRAN

Najvažnejši in najzanesljivejši vir o trpljenju in smrti Jezusa Kristusa so evangeliji. Evangelisti pišejo kratko in preprosto, pa vseskozi stvarno; bralcu je na prvi pogled jasno, da ima pred seboj poročila očitih. Vendar so ta poročila tako skromna, da ostane odprtih še mnogo vprašanj, na katera je treba iskati odgovora drugod. Prvi bralci, ki so jim bili evangeliji namenjeni, so dobili pojasnila pri ustni katehezi apostolov in

Vzrok za Pilatovo obsodbo ni mogla biti Jezusova pozitivna izjava na Pilatovo vprašanje: »Ti si judovski kralj?« Kajti na svoj jasni odgovor Jezus takoj naveže še jasnejšo razlago o duhovnem značaju svojega kraljestva. Vendar ga Pilat obsodi, in sicer kot političnega zločinca, dasi o zločinu samem ni bil prepričan. Smrtno obsodbo je izrekel iz strahu, da ga bodo Judje tožili pri Tiberiju, če Jezusa izpusti.

nam danes na osnovi samih evangeli-jev ni povsem jasno, kakšen je bil križ in kako se je smrtna kazen križanja izvršila. Navezani smo zato na druge vire, na spise sodobnih, zlasti latinskih pisateljev.

Čeprav so pri križanju sem pa tja uporabljali po en sam tram, je navadno predstavljalo križ dvojce tramov, pokončni in prečni tram. Pokončni tram, ki je bil daljši, je bil vedno že pred križanjem zasajen v zemljo, prečni tram pa ob križanju z njim združen, da je skupaj s pokončnim nosil obsojenca.

Glede na višino stari pisatelji razlikujejo nizki in visoki križ. Pri nizkem križu je bil obsojenec prav neznačajno dvignjen nad zemljo, pri visokem vsaj 1 m. Katera oblika se je uporabljala, je bilo odvisno od vojakov, ki so izvrševali smrtno obsodbo. Navadno so obsojenca približali na nizki križ, kadar so hoteli njegovo truplo prepustiti jastrebom, krokarjem in divjim zverem. Pri Kristusu je bil uporabljen visoki križ. To sklepamo iz dejstva, da je vojak na križu visečemu Kristusu ponudil s kisom napojeno gobo, ki je bila pritrjena na hip. Kristus je torej moral viseti precej visoko nad zemljo, kajti hlapčev steblo dosega v Palestini dolgot enega metra.

Evangelisti omenjajo, da je Kristus od sodne hiše »nesel križ« na Kalvarijo. Stari latinski teksti redko uporabljajo refrenico »nesti križ«; a če jo uporabljajo, vedno pod križem razumejo samo prečni tram (patibulum). Danes je ugotovljeno, da obsojenec niso nosili na kraj križanja nikoli celih križev, ampak samo prečne trame. Na smrt obsojenim so take trame navezovali na pleča in nanje pritrjevali roke zato, da bi v besni jezi ne mogli napasti tistih, ki so jih k smrti obsodili. Gotovo pri Jezusu niso delali izjeme. Za človeka, ki je bil po bičanju — to je tvorilo redno uvod v smrtno kazen — popolnoma izčrpan in oslabiljen, je že prečni tram sam pomenil občutno težo, ker je imel roki trdno nanj privezani in se ni mogel braniti niti proti nadležnim muham. Lahko si tudi mislimo, v kako mučen položaj je prišel, če se je od oslabelosti zgrudil na kamnita tla in se ni mogel z rokami ujeti.

Križanje se je tako izvršilo, da so obsojenca, ležečemu na tleh, prehodili roke in mu jih z žebelji pritrjili na prečni tram. Nato so ga z vrvmi potegnili kvišku na pokončni tram, ki je bil že prej vsajen v zemljo, in mu na križu visečemu prebodli še noge ter jih pritrjili na pokončni tram. Podoba, ki predstavljajo Kristusa na tleh ležečega in na celem križu razpetega, torej niso zgodovinske. Tak način križanja se prvič omenja šele v 7. stoletju.

Da je bil Kristus na križ pribit z žebelji in ne samo privezan z vrvmi, dokazuje znano mesto iz Janezovega evangelija: »Ako ne vidim na njegovih rokah znamenja žebeljev in ne v taktenu svojega prsta v rane od žebeljev in ne položim svoje roke v njegovo stran, ne bom veroval.« Tudi noge so mu z žebelji prebodli. To razodeva Gospodova beseda pri Luku: »Poglejte moje roke in moje noge, da sem jaz.« Verjetno je, da je bila pribita vsaka noga zase, tako da je bil Kristus pribit na križ s štirimi žebelji in ne s tremi, kakor ga navadno na križu upodabljajo. O štirih žebeljih govorita že sv. Ambrozij in sv. Gregor Turški. Tudi na najstarejših slikah je Kristus tako upodobljen. S tremi žebelji prebodega Kristusa pozna umetnost šele od 13. stoletja naprej.

Napis na križu

Vsi evangelisti omenjajo, da je bil na križu pritrjen napis, in sicer v treh jezikih: v hebrejskem, t. j. aramejskem, ki ga je govorilo prebivalstvo Palestine, grškem, ki so ga govorili Judje v diaspori, latinskem, ki je bil uradni jezik rimske države. Napis je označeval samo ime in pa vzrok, zaradi katerega je bil Kristus na smrt obsojen.

Napis so po Pilatovem naročilu naredili na podolgovati deski, ki jo je med križevim potom od Pilatove sodne hiše do Kalvarije nekdo nesel na čelu spreveda; ko je bil pa Kristus križan, je bila pritrjena nad glavo na križu.

Stari zgodovinarji, pa tudi cerkveni očetje poročajo, da se je ta napis našel ob enem s Kristusovim križem v Jeruzalemu. Zelo verjetno je, da je to tisti napis, ki se hrani danes v cerkvi sv. Križa v Rimu. Napis je moral priti že zelo zgodaj v Rim, kjer so ga hranili ob enem z drugimi svetinjami. Pozneje sled za njim popolnoma izgine. Pri prenavljanju gori omenjene cerkve l. 1492. pa so ga zopet našli, in sicer v steni zazidanega. Spravljen je bil v svinčeni skrinjici, zaprti s tremi voščeniimi pečati, na katerih je bil doprni relief nekega kardinala in latinski napis: »Gerard, kardinal sv. Križa«. Najbrž je bil to kardinal Gerard, poznejši papež Lucij II. (l. 1144—1145).

Deščica z napisom je po sodbi arheologov iz hrasta, topola ali divje smokve. Ker je močno trhljena, je vrsto lesa težko dognati. Prvotno je bila dolga 65 cm, široka 20 cm. Danes znaša dolžina le še 23 cm in širina 13 cm. Nekateri grške in latinske besede se še razločno vidijo, od aramejskega besedila pa je na vrhu ostalo

le nekaj črtic, najbrž spodnji deli besede »melek« (kralj). Pri latinskem besedilu sta l. 1492. manjkali črki -um od zadnje latinske besede »Judaeorum«. Danes je relikvija še bolj pomankljiva. Črke so rdeče na belem polju. Zdi se, kakor bi bile vdolbene v les. Morda so bile vrezane z dletom, ali pa je rdeča barva razjedla les. Visoke so po 28—30 mm, tako da jih je bilo mogoče brati iz bližine ali s podnožja križa. Za pristnost napisa govori poleg visoke starosti zlasti dejstvo, da je grško in latinsko besedilo pisano po načinu hebrejskega, namreč od desne proti levi, kakor je bila navada v Kristusovem času.

Dan in leto Jezusove smrti

Datum Jezusove smrti se iz evangeli-jev samih ne dá dognati. O letnici evangelisti sploh molče, o dnevu pa pišejo nejasno. Zato je umljivo, da glede dneva in leta Jezusove smrti niti med cerkvenimi očetmi in pisatelji, niti med svetnimi zgodovinarji ni enotnega naziranja in se mnenja starejših znanstvenikov zelo križajo.

V novejšem času pa se tudi to vprašanje približuje končni rešitvi. Znanost se je, ker ni mogla najti zadovoljive rešitve v sv. pismu samem, oprla na astronomijo in v zvezi s svetopisemskimi podatki o dnevu zadnje večerje poskusila izračunati dan in leto Kristusove smrti.

Jeruzalem: pot, po kateri je nesel Kristus križ.

Za astronomsko računanje smrtnega leta je treba samo vedeti, kateri dan v mesecu je Kristus obhajal zadnjo večerjo, oziroma umrl na križu. To se pa dá dognati, čeprav ne lahko, kajti prvi trije evangelisti o tem drugače poročajo kot četrta. Matej, Marko in Luka namreč pišejo, da je Jezus obhajal zadnjo večerjo in jedel velikonočno jagnje prvi dan opresnikov, ko so klali velikonočno jagnje, kar bi bilo po postavi 14. dne meseca nizana, in da je umrl naslednji dan, t. j. 15. nizana, na prvi in glavni velikonočni praznični dan: iz pripovedovanja četrtega evangelista pa jasno sledi, da je Kristus obhajal zadnjo večerjo pred velikonočnim praznikom, t. j. 15. nizana, in umrl, ko so njegovi nasprotniki jedli velikonočno jagnje, t. j. 14. nizana.

Toda nasprotje med prvimi tremi evangeliji in četrtem je le navidezno.

Čeprav se namreč zdi, da je po pripovedovanju prvih treh evangelistov Jezus jedel velikonočno jagnje 14. nizana, se pa naslednji dan, dan Kristusove smrti, opisuje kot navadni delovni dan, ko ni bilo prazniškega počitka; to bi o 15. nizanu nikakor ne moglo veljati.

Iz tega sledi, da moramo glede na jasna izvajanja evangelista Janeza sprejeti 15. nizan kot dan zadnje večerje in 14. nizan kot dan Kristusove smrti.

Toda kako s tem v sklad spraviti poročanje prvih treh evangelistov, in kako je sploh mogoče, da bi Kristus jedel velikonočno jagnje že 15. nizana, če je bil po postavi za to določen 14. nizan?

Odgovor na to vprašanje podaja posebna velikonočna praksa, ki so se jo Judje držali, kadar je 14. nizan padel na petek, kakor je to bilo v letu Kristusove smrti. Takrat so izjemoma klali jagnjeta za velikonočno večerjo že v četrtek 15. nizana in jih uživali poljubno ali 15. ali 14. nizana. En dan prej so jih klali zato, ker jih je bilo treba zaklati ogromno število (do dve sto tisoč), a je bil za to določen rok izredno kratek, namreč čas »med dvema večeroma«, t. j. med sončnim zatonom in temno nočjo; če bi jih klali v petek, 14. nizana, bi morali nujno prekršiti sobotni počitek, kar niti zaradi priprav na veliko noč ni bilo dovoljeno. Tako se je torej lahko zgodilo, da je Jezus jedel z apostoli velikonočno jagnje že 15. nizana, njegovi nasprotniki pa, ki so se strogo držali črke postave, 14. nizana. »Prvi dan opresnikov«, ki o njem govorijo prvi trije evangelisti, v tem primeru ni 14., ampak 15. nizan, prav, kakor poroča sv. Janez.

Za 14. nizan kot dan Jezusove smrti govori tudi prastaro izročilo. Ko so v začetku 2. stol. rimski papeži določili, da se bo velika noč obhajala vsako leto na nedeljo, ne glede na to, kateri dan v mesecu bi to bilo, so želele malozzijske cerkve ostati pri svoji stari in udomačeni praksi, da bi se velika noč obhajala vsako leto isti dan v mesecu, in sicer spomin Kristusove smrti na 14. dan pomladnega meseca, spomin vstajenja na 16. dan. Pri tem so naglašali, da je to navado vpeljal že apostol Janez. Na enak način je okoli l. 154. pred papežem Anicetom zagovarjal staro prakso sv. Polikarpa.

Če je dognano, da je Jezus umrl 14. nizana, je treba samo izračunati, v katerem izmed let, ki pridejo v poštev, je padel 14. nizan na petek, in letnica Kristusove smrti je ugotovljena.

Toda to izračunati ni lahko; kajti Judje, ki so šteli leta po luninih mesecih, se niso držali stalnega koledarja, ampak so začetke mesecev sproti računali in naznanjali po opazovanjih na nebu. Natančni astronomski računi, ki so jih v zadnjih letih napravili razni strokovnjaki (posebno Gerhardt, Schoch, Schaumberger), so pokazali, da je med leti 29 in 34 po Kr. 14. nizan padel dvakrat na petek, t. j. leta 30. (7. aprila) in leta 33. (5. aprila). 15. nizan pa enkrat, leta 34. (23. aprila). Ker pa leto 34. zaradi prevelike razdalje od Kristusovega rojstva ni moglo biti smrtno leto, saj bi moral biti v tem primeru Kristus star najmanj 40 let, prideta v poštev samo dva dneva, namreč 7. april leta 30. ali 3. april leta 33. Glede na to, da je bil Kristus rojen najmanj šest let pred začetkom sedanjega štetja, je najverjetnejše, da je umrl 7. aprila leta 30., star najmanj 36 let.

Rekonstruirani izvorni napis na križu.

njih učencev; mi smo navezani na stara izročila, ohranjena pri cerkvenih očetih, na spise sodobnih svetnih pisateljev in zlasti na arheologijo. V luči teh virov nam je danes marsikatero vprašanje, ki zadeva Kristusovo trpljenje, mnogo bolj jasno kot je bilo našim prednikom. Naj se ne-katerih važnejših tu dotaknemo.

Sodni postopek proti Jezusu

Evangeliji poročajo, da je Jezusa zaslisal in obsodil na smrt tako judovski veliki zbor (sinedrij) kakor upravitelj Poncij Pilat. Toda, kdo od teh dveh nosi glavno krivdo na Jezusovi smrti? Ali je Jezusa obsodil na smrt samo sinedrij in je Pilat to sodbo le potrdil, ali je Pilat Jezusa samostojno zaslisal in ga ne glede na obsodbo sinedrija samostojno, po rimskem pravu, obsodil na smrt? V prvem primeru pade večja krivda na Jude, v drugem na Pilata.

Evangeliji niso povsem jasni, zato je umljivo, da se je o tem vprašanju že mnogo razpravljalo in pisalo, tako s strani teologov kot laikov-juristov.

Pri Kristusovi smrtni obsodbi je treba dobro ločiti dvojni postopek, pred sinedrijem in pred Pilatom. Sinedrij je Jezusa samostojno sodil in obsodil k smrti. Za to je imel pravico. Ni pa imel pravice, smrtno obsodbo izvršiti; ta pravica (jus gladii) je po pričevanju sodobnih pisateljev v Kristusovem času pripadala rimskemu upravitelju dežele. Zato je bil vedno zbor primoran, Jezusa izročiti Pilatu. Pilat se svoji pravici ni maral odreči. Če pravi Judom, naj Jezusa sami usmrte, je to samo izraz velike nevolje, ker so s toliko silo pritiskali na Jezusovo obsodbo. Ker tožitelji niso odnehali, je začel samostojen postopek, oziraje se pri tem izključno na rimsko pravo. Sodba najvišjega judovskega sodišča ni imela nikakega vpliva na njegovo zaslišanje in obsodbo. Ni torej samo revidiral sodbo sinedrija in jo potrdil, marveč povsem samostojno sodil in obsodil.

Zakaj je bil Jezus k smrti obsojen? Tudi pri tem vprašanju moramo ločiti dvoje: stališče sinedrija in stališče Pilata. Splošno se sodi, da je bil Jezus pred sinedrijem obsojen na smrt zaradi svoje izjave pred vel. duhovnikom, da je Kristus, t. j. Mesija. Toda to je zmotno. Po judovskih na-

Pri Jezusovi smrti gre torej za juistični umor. Tožencu se ni dokazal zločin; tudi ni bil sodnik, ki ga je dal križati, prepričan o krivdi. V zakoni-tem procesu je bila izrečena stvarno neosnovana, torej krivična obsodba. Neposredne sile, ki so pravno dobro izolirale visokega rimskega uradnika, dovedle do krivičnega pravdoreka, so bile drugod — na judovski strani. Krivdo na Jezusovi smrti nosita torej oba: judovski veliki zbor in Poncij Pilat.

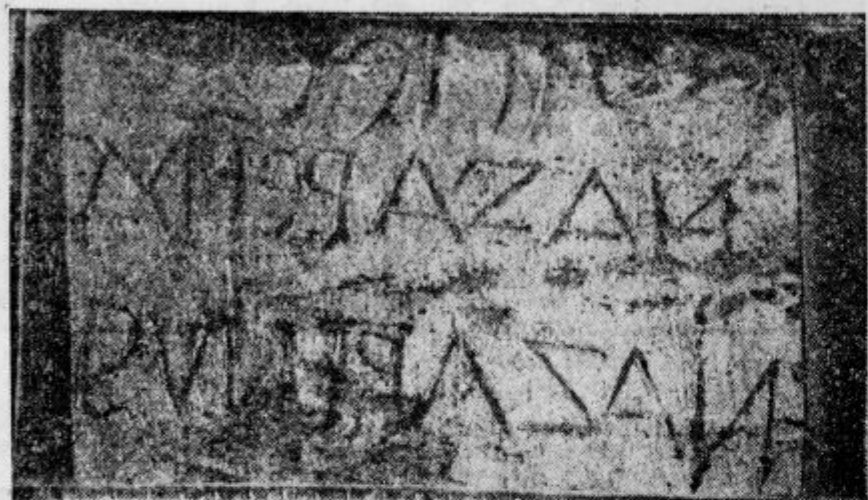
Kraj smrtno obsodbe

Iz evangeli-jev doznavamo, da je Pilat o veliki noči bival v Jeruzalemu v »sodni hiši«. Pred to hišo je sedel tudi na sodni stol in izrekel nad Jezusom smrtno obsodbo: »Ko je Pilat slisal te besede (klice Judov po smrtni obsodbi), je privedel Jezusa ven (iz sodne hiše) in sedel na sodni stol na mestu, ki se imenuje Litostrotos, po hebrejsko pa Gabata.«

Kje je bila sodna hiša, v kateri je Pilat zasliševal Jezusa, kje prostor, kjer je stal njegov sodni stol? V vseh naših spisih vernike zanimata ta vprašanja; saj je na tistem kraju Gospod zadel križ na svoje rame, da ga poneso na Kalvarijo.

V prvih stoletjih so vsekako dobro znali za ta prostor; kajti iz starih potopisov vemo, da so se verniki tam z velikim spoštovanjem zbirali ter obujali spomin na Gospodovo trpljenje. Toda ko so v 7. stol. Vizijci osvojili Jeruzalem in porušili vsa svetišča, se je spomin na to mesto zabrisal.

Do novejšega časa so bili arheologi, ki so skušali ugotoviti lego tega kraja, različnih mnenj. Večina od njih je mislila ali na Herodovo palačo, na zapadni strani Jeruzalema, ali na Antonijev grad na severni strani prostranega tempeljskega trga. Arheološka odkritja so odločila v prilog Antonijevega gradu. Na tistem mestu, kjer je ta stal, je namreč spreobrnjeni Žid Alf. Ratisbonne pri gradnji cerkve »Ecce homo« in zraven ležečega samostana »Sionskih sester« globoko pod starimi ruševinami odkril star tlak iz rimske dobe. Kakih 40 m na dolgo in 30 m na široko so delavci našli tla pokrita z velikimi, 30 do 40 cm debelimi kamnitimi ploščami. Ugotovilo se je, da je bilo tukaj prostrano dvorišče pred močeno utrjenim Antonijevim gradom. Bogo-

Izvirna relikvija napisa na križu.

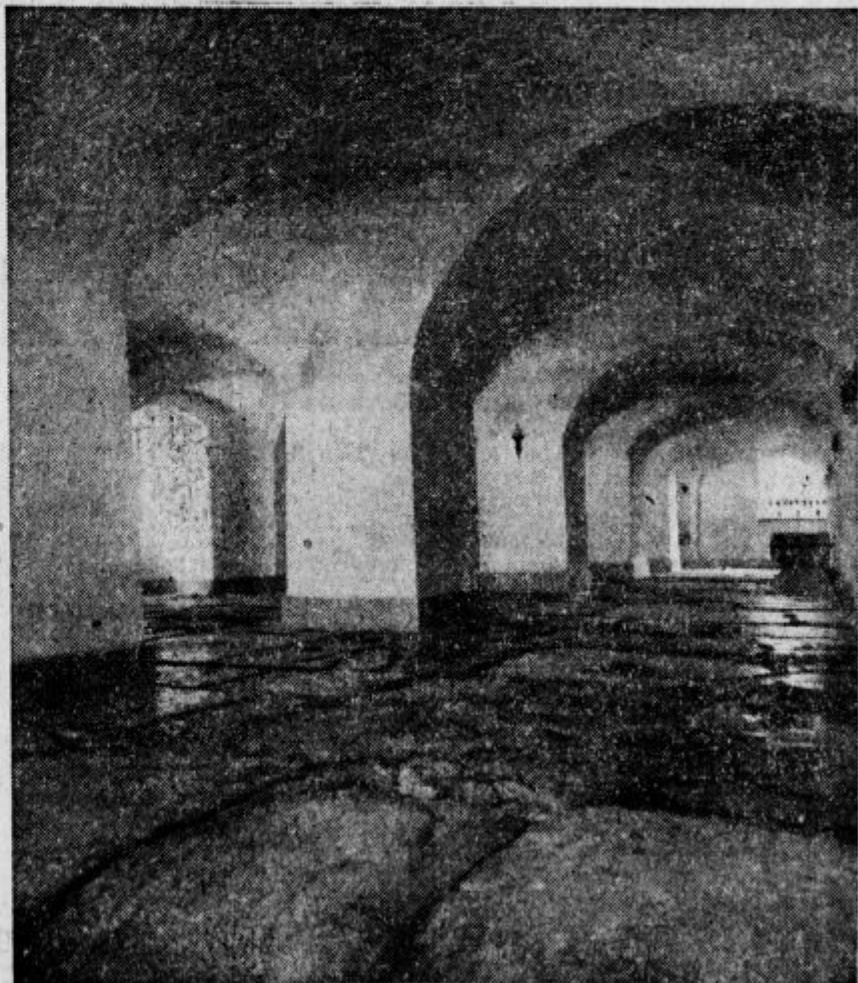
zorih trditvev, da je kdo Mesija, ni veljala za bogokletstvo, marveč so jo kvečjemu imeli za laž. Pač pa je bil obsojen pred velikim zborom, ker si je prisvajal božje lastnosti: »Povem vam: Poslej boste videli Sina človekovega sedeti na desnici Vsemogočnega in priti na oblakih neba.« V tej izjavi je Kristus krepko poudaril božjo naravo Sina človekovega, da bi prepričal zamenjavo Sina božjega z Mesijem, kakor so si ga v Kristusovem času farizeji predstavljali. Zato je bil na osnovi Mozesove zakonodaje obdolžen bogokletstva in obsojen na smrt.

Pilat pa je Jezusa obsodil kot političnega zločinca. Značilno je, da so Judje pred Pilatom Jezusa tožili kot veleizdajalca in ne kot bogokletneža. Vedeli so, da se Pilat ne menja za judovske verske prepire in da rimsko kazensko pravo ne pozna bogokletstva kot zločina. Dobro pa jim je bilo znano, kako ljubosumen vladar je Tiberij v Rimu in kako neusmiljeno kaznuje vse, kar ima le videz veleizdaje.

slovnim učenjakom in arheologom je bilo takoj jasno, da se je našel prostor, ki se v evangeliju imenuje »Litostrotos«, kar pomeni »s kamni potlakani prostori«. Ob strani, vstric današnje ceste »Via dolorosa« (Križev pot), samo nekaj metrov globlje, se more še jasno spoznati stara cesta, ki je pod močnim obokom vodila z dvorišča v dolino Tiropeton in od tam na Kalvarijo. V kamnitem tlaku se tudi še vidijo globoke zareze, vsakega v kamen, da po položni strmini ni držalo konjem, ki so tod stopali. Na tem prostoru torej je stal Pilatov sodni stol, tu je zadel Kristus križ na svoje rame, po poti, ki je še danes vidna, je odšel s križem proti Kalvariji.

Križ in križanje

Evangelisti Kristusovo smrtno kazen označujejo z opombo, da so ga vojaki po Pilatovem naročilu križali. Bralci evangeli-jev so si o tej kazni mogli ustvariti natančne predstave, a

Litostrotos, kraj smrtno obsodbe.